

**DEN
STORE
BOG OM
LILLE**

2. udgave

LILLELY

Vuggestue og skovbørnehave

**Forældrenes håndbog til
barnets andet hjem**

0. KAPITEL Forord

Side 05 Forord af Julie Lykke Haugaard

1. KAPITEL Historie

Side 07 Hvad og hvem er Lillely?
 Side 09 Ejer Julie Lykke Haugaard
 Side 09 Historien
 Side 09 Forældrebestyrelsen
 Side 10 Ledelsesbestyrelsen
 Side 10 Medarbejdere
 Side 12 Praktikanter
 Side 10 Forældrebestyrelse

2. KAPITEL Praktiske informationer

Side 13 Økonomi
 Side 13 Åbningstider, aflevering, lukkedage og ferier
 Side 15 Kalender
 Side 15 Fredagsbål
 Side 15 Sygdom – og barnets ret til sygedage
 Side 17 Aflevering og hentning
 Side 18 At sige farvel om morgenen ...
 Side 20 Nye børn til Lillely
 Side 20 Kost og måltider
 Side 22 Samarbejdet med kommunen
 Side 23 Arbejdsdage og majfest
 Side 23 Vi elsker ikke jeres børn ...
 Side 24 Legeaftaler
 Side 25 Fødselsdage
 Side 29 Sutter
 Side 29 Legetøj hjemmefra
 Side 30 Sikkerhed
 Side 31 Hygiejne
 Side 25 Uldtøj og uldundertøj
 Side 27 Sutsko
 Side 27 Sutter
 Side 27 Legetøj hjemmefra
 Side 28 Garderobe

3. KAPITEL

Påklædning og garderobe

Side 33 Generelt om påklædning
 Side 34 Garderoben i hverdagen
 Side 35 Tøjlistre sommer og vinter
 Side 36 Vintertøj – i børnehaven og vuggestuen
 Side 38 Sommertøj – i børnehaven og vuggestuen
 Side 39 Uldtøj og uldundertøj

Lillely Vuggestue og Skovbørneshave Forældrehåndbog

Lillely
 Præstevænget 38
 5642 Millinge
 Tlf.: 26 37 20 20

Email.: boerneneshave@gmail.com

Lillelys konto nr.
 reg: 8401 konto: 4242 659

web: Lillely.dk

3. KAPITEL

Forældresamarbejde

- Side 41 **Fællesskabet**
- Side 42 **Forventninger til forældre**
Vores forventninger til forældre
- Side 44 **Kommunikationsveje**
 - Hjemmesiden www.lillely.dk
 - Ved aflevering og hentning
 - Sygdom, fridage og lign. dagligdagsbeskeder
 - Mails
 - Lillelyt – et nyhedsbrev
 - Lillelys telefon
 - Facebook
- Side 47 **Forældresamtaler**
- Side 48 **Det årlige årgangsmøde**

4. KAPITEL

Pædagogik

- Side 49 **Overordnede tanker**
- Side 50 **Barnets efterligning**
 - Tre måder at efterligne på
- Side 51 **Legen og efterligningen**
- Side 52 **Legetøjet og oprydning**
- Side 53 **Børn med særlige behov**
- Side 57 **Sådan arbejder 'systemet'**
- Side 59 **Dagen i børnehaven**
- Side 60 **Dagen i vuggestuen**
- Side 61 **Dagen og ugen, sommer og vinter**
- Side 55 **Dagens og ugens aktiviteter**
 - Fri leg
 - Sangleg
 - Fælles madlavning og spisning
 - Eventyr
 - Hviletid - dandering i børnehaven
 - Derfor vækker vi ikke børn til dandering
 - Bagedag
 - Bondegårdstur – for børnehavebørnene
 - Maledag
 - På skovtur
 - Båldag
- Side 60 **Årstidsfesterne**
 - Februar - Fuglefest i børnehaven
 - Marts - Fastelavn i børnehaven
 - Marts - Farvel til skolebørnene
 - April - Påskefest i børnehaven
 - Maj - Pinsefest
 - Maj - Majfest for alle
 - Juni - Sommerfesten for alle
 - August - Høstfest for alle
 - September - Ridderfest for børnehaven

November - Lanternefest, bhv. & forældre
 December - Adventshave i børnehaven
 December - Julefest for alle

6. KAPITEL

Opstart og overgange

- Side 77 **Kære nye forældre i vuggestue og børnehave**
- Side 79 **Første dag i vuggestuen**
- Side 81 **Indkøring i vuggestuen - hvordan?**
- Side 82 **Et-årige i vuggestuen**
- Side 84 **Fra vuggestue til børnehave**
- Side 84 **Første dag i børnehaven - nye børn**
- Side 86 **Indkøring i børnehaven - hvordan?**
- Side 84 **Første dag i børnehaven - 'gamle' børn**
- Side 88 **Tanker om indkøring generelt for nye familier**
- Side 90 **Fra børnehave til skole**

7. KAPITEL

Trivsel og udvikling

- Side 93 **Når det føles forkert at aflevere sit barn**
- Side 94 **Søvn**
- Side 96 **Farvel til bleen**
- Side 97 **To måder at sige farvel til bleen på**
- Side 98 **Når et barn bruger sut – og holder op**
- Side 102 **Sprogstimulering af 0-6-årige**
- Side 103 **Forældres rolle i barnets motoriske udvikling**
 - Hvordan udvikler et barn sig motorisk mellem to og fem år?
 - Der er fem vigtige motoriske egenskaber, dit barn skal udvikle i årene mellem to og fem år
 - Hvordan styrker et barn mellem to og fem år motorikken?
 - Hvordan styrker man barnets balance?
 - Hvordan motiverer man barnets til motorisk udfoldelse?
 - Hvad gør man, hvis barnet ikke udvikler sig motorisk?

Forord

Kære nye og “gamle” forældre og kolleger

Vi håber I får stor gavn af Lillelys forældrehåndbog, både i jeres opstart og når hverdagen er i gang.

Bogen er en beskrivelse af alt fra store tanker til små detaljer om livet i Lillely – om alt det, man som forælder og ansat siger ja til at bakke op. Derfor opfordrer vi til at læse bogen før man siger endeligt ja til et det samarbejde, det er at have sit barn hos os.

Forældrehåndbogen er lavet som et opslagsværk, man kan bruge, når man savner praktiske og pædagogiske informationer om alt fra et specifikt forældrearrangement, hvorfor vi giver hånd til hinanden om morgenen, eller hvad man gør, hvis barnet skal have hjælp af en sprogkonsulent.

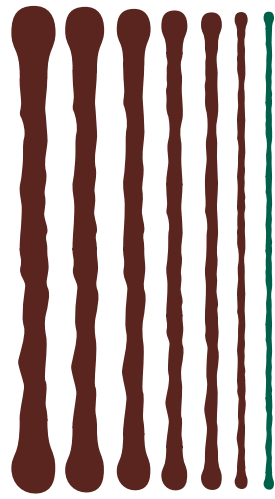
Bogen har en grundig indholdsfortegnelse og er inddelt i syv kapitler

- historie
- praktiske informationer
- påklædning og garderobe
- forældresamarbejde
- pædagogik
- opstart og overgange
- trivsel og udvikling

Bogen må ikke erstatte dialogen i vores samarbejde og alle børn, forældre og kolleger er heldigvis forskellige, så alt det beskrevne her skal læses som overordnede retningslinjer for samarbejdet. Vi vil altid gerne uddybe vores pædagogiske tanker og praksis, så spørg endelig hvis I har spørgsmål til noget.

God læselyst.

Hilsen Julie

HISTORIE

Hvad og hvem er Lillely?

Lillely er en **privatejet daginstitution** ejet af Julie Lykke Haugaard og organisatorisk drevet i samarbejde med en ansat pædagogisk leder, en forældrebestyrelse og en ledelsesbestyrelse.

Lillely er bygningsgodkendt til at rumme 25 børnehavebørn og 12 vuggestuebørn.

Mulighederne for at etablere daginstitutioner i privat regi trådte i kraft i 2005. Det betyder at "pengene følge barnet" og forældre kan - i stedet for at tage imod et kommunalt dagtilbud - vælge at pengene skal udbetales til en privatinstitution, i henhold til Lov om sociale service § 25 a.

Vi har stærke værdier om, hvad vi mener en sund barndom bør indeholde, og vi er ikke bange for at sige dem højt og stå ved dem. Vi har lavet en vuggestue og børnehave på børnenes præmisser og med udgangspunkt i børnenes behov. Ikke hvad der er mest praktisk for os voksne pædagoger, forældre eller samfundet.

Vi er inspireret af
Rudolf Steiners
pædagogiske tanker

Vi er inspireret af Rudolf Steiners pædagogiske tanker og vores hverdag tager udgangspunkt i det gennemprøvede og videreudviklede 100 år gamle tankesæt.

En privatejet institution skal ikke have nogen driftsaftale eller kontrakt med kommunen. Vi skal ikke aflevere regnskab til kommunen, og kommunen skal ikke sørge for, at vi har børn i vuggestuen og børnehaven. Vi er ved vores etablering godkendt af kommunen, som har sikret

at vi overholder lovgivningen og lever op til de kommunalt fastsatte godkendelseskrav – som iøvrigt er individuelle fra kommune til kommune. Kravene til os må ikke være skrappe end de krav, kommunen stiller til deres egne kommunale dagtilbud.

Der er groft sagt to typer private børnehaver: Privatejede institutioner (som Lillely) og forældredrevne institutioner. En forældredrevet daginstitution er ikke ejet af en person, men har en forældrebestyrelse, som driver institutionen. Bestyrelsen er ansvarlig for økonomi, ansættelse af leder og personale, lokaler, vedtægter og samarbejde med kommunen.

Lillely er bygget op som eksempelvis et håndværkerfirma med en ejer, der har ansatte. Lillely har desuden en forældrebestyrelse og en ledelsesbestyrelse, men Lillelys ejer har den endelige beslutningsret. Kommunalbestyrelsen er i følge dagtilbudsloven § 14 stk. 3 forpligtiget til "at påse at forældrene sikres en indflydelse svarende til forældreindflydelsen i selvejende daginstitutioner".

Forskellen på Lillely og en kommunal daginstitution er:

- pædagogisk metodefrihed. Vi skal nå samme mål som de kommunale, men vi bestemmer selv, hvordan vi når derhen.
- den private daginstitution skal selv finde nye børn og dermed sørge for at økonomien kan løbe rundt.
- den private daginstitution fastsætter selv priser, åbningstider, lukkedage og pædagogiske værdier.
- den private daginstitution er selv ansvarlig for al vedligeholdelse af bygning, lokaler og udearealer.
- forældrenes engagement og opbakning i den private er afgørende for at institutionen kan eksistere.

Ulemper ved private daginstitutioner

- Vi (ejer, ansatte og forældregruppe) skal selv skaffe børn til at fylde alle pladser, og hvis der er tomme pladser i for lang tid, betyder det dårlig økonomi og eventuel opsigelse af personale eller andre drastiske tiltag. Vi har dog endnu ikke oplevet at mangle børn.
- Vi gør alt hvad vi kan for at tilgodese pladser til søskendebørn, men vi kan ikke garantere en plads til den præcise dato, hvor I som familie har brug for pasning. Vi er en meget lille institution og for at opretholde vores sunde økonomi skal alle pladser i vuggestue og børnehave være fyldt størstedelen af året.

Det er dyrt at holde en plads ledig til et søskendebarn i eksempelvis fire måneder før familien skal bruge den. Vi plejer i samarbejde med den enkelte familie at finde en løsning, men vi kan ikke garantere en plads til en selvvalgt dato. Vi kan dog garantere den næste ledige plads.

- Bliver der af pædagogiske årsager behov for at et barn skal blive i vuggestuen efter det er fyldt 2 år og 11 måneder, eller at et barn skal skoleudsættes og have et år ekstra i børnehave, kan vi ikke garantere barnet plads så det kan tilbringe det ekstra år i Lillely.

Er alle pladser er besat i det ekstra år, vil kommunen ikke give bygningsdispensation til at vi kan have flere børn end vi er godkendt til. Så skal barnet skifte børnehave inden skolestart. I de konkrete sager, der indtil nu har været, har vi løst det og børnene har tilbragt det ekstra år i Lillely, vi kan bare ikke love det på forhånd.

Ejer Julie Lykke Haugaard

Julie med sin yngste datter Viola til sommerfest

Jeg bor i Diernæs med mine to døtre. Vi flyttede til Diernæs i vores drømmehus i september 2010, fordi her er så uendelig smuk natur. Jeg har selv gået i Rudolf Steiner skovbørnehave og skole, og det står stadig som en fantastisk tid i mit liv med værdier jeg har lyst til at videreføre til mine egne børn.

Det eventyrlige i at få lov at blive i barndommens fantasi og mærke naturen på egen krop, har gjort mig til den jeg er i dag. Jeg kunne ikke forestille mig at mine piger ikke skulle have den samme oplevelse, og derfor startede jeg med opbakning fra Steensgaard i foråret 2012 skovbørnehaven og vuggestuen Lillely.

Lillely skal føles som barnets og familiens andet hjem. Vi ser det som vores fornemmeste opgave at lære børnene om verden i nærvær, ro, en kærlig atmosfære af tryghed og anerkendelse.

Historien

Vi åbnede som dagplejere 1. maj 2012 med fire børn. Derfra er vi vokset til nu at være en privat institution med 12 trygge vuggestuebørn, 25 eventyrlystne børnehavebørn, otte pædagoger og medhjælpere som holder af at gå på arbejde og en masse opbyggende forældre.

Vi bor til leje på Steensgaard i et idyllisk bindingsværkshus i skovkanten to kilometer fra Millinge.

Forældrebestyrelse

Forældrebestyrelsen er forældrenes stemme i forhold til kommunen, Lillelys ledelse og personale. Uden en forældrebestyrelse i Lillely, mister vi vores godkendelse til at drive institution.

Man sidder som medlem i mindst et år, og der er valg hvert år på generalforsamlingen til sommerfesten.

Aktuelle medlemmer kan ses på hjemmesiden.

Forældrebestyrelsen skriver:

Vi bringer emner og spørgsmål videre fra forældrene til personalet af f.eks. pædagogisk eller praktisk karakter. På bestyrelsesmøderne bliver vi orienteret om, hvad der rører sig i Lillely, og vi er desuden sparringspartnere, tovholdere og idébank.

Vi skriver desuden indlæg til Lillelyt efter behov.

Bestyrelsen er tæt på de arrangementer, der vedrører forældrene i løbet af året, hvor vi bl.a. er med til at planlægge arbejdsdagene og majfesten.

Der er således både praktisk arbejde, samt mødeaktiviteter forbundet med en plads i bestyrelsen. Vi mødes ca. en gang om måneden og hvis I har noget på hjerte, som vi skal bringe videre, bliver vi glade, hvis I enten siger det, når vi mødes eller sender en mail til:

lillelybestyrelse@gmail.com.

Vi har i bestyrelsen etableret en mentorordning, hvor nye familier bliver budt velkommen til Lillely. Mentorfamilien, der helst selv har et barn i den gruppe, det nye barn starter i, sender en velkomstmil, hvor der inviteres til kontakt og mulighed for at få svar på nogle af de spørgsmål, der naturligt måtte melde sig. Tilbuddet er ment som en mulighed for at kunne spørge om løst og fast, at have et kendt ansigt at pejle efter til arrangementer og fredagsbål, samt at give en rar introduktion til fællesskabet i Lillelys forældregruppe. Har I lyst til selv at være mentor for en kommende familie, hører vi meget gerne fra jer:

Forældrebestyrelsen administrerer en gavekasse, hvor vi sørger for at købe en julegave til personalet fra forældregruppen, samt en blomst i ny og næ, hvis der er én, der rejser, har rund fødselsdag el. lign. Indbetaling er ca. en gang årligt.

Vil I være med i gavekassen, bedes I indbetale 100 kr via mobilepay til det telefonnummer der er opgivet på Lillelys hjemmeside under "forældrebestyrelse".

Husk at skrive navn på jer og jeres barn, når I overfører:

Forældrebestyrelsen har indflydelse som bestyrelser i kommunale institutioner – og gør lidt af hvert, f.eks. at fortælle om Lillely på film

Når man sidder i forældrebestyrelsen, får man lov at komme helt tæt på sit barns institution og hverdag. Der holdes møde mindst en gang hver anden måned og bestyrelsen er en stor del af alle nye beslutninger og tiltag i Lillely.

Bestyrelsesformanden deltager indimellem i møder med kommunen.

På vores møder behandles emner som for eksempel hygiejne, kost, kommunikationsveje, hvad ønsker vi af nye ting i haven, samarbejdet med Steensgaard, forældrebetaling og lignende. Da Lillely er en privatejet virksomhed, har forældrebestyrelsen intet pædagogisk, økonomisk, ledelses- eller ansættelsesansvar.

De til enhver tid gældende bestyrelsesvedtægter er tilgængelige på hjemmesiden www.lillely.dk under menupunktet "forældrebestyrelse."

Ledelsesbestyrelsen

Ledelsesbestyrelsen består af 3-4 medlemmer, der ikke er fra forældrekredsen. Medlemmerne har organisatoriske, økonomiske og ledelsesmæssige kompetencer og er sparringspartnere for Julie.

Medarbejdere

Vi er cirka en medarbejder for hver tre vuggestuebørn og en for hver syv børnehalebørn.

Vi lever op til kommunens retningslinjer og er mindst 60% af personalet er fastansatte, pædagogisk uddannede medarbejdere.

Vi har stort fokus på personalets arbejdsglæde, en åben og tryk kommunikationskultur, et tæt kollegaskab. Vi stræber mod at børnene møder kendte ansigter ved aflevering og oplever mindst muligt sygefravær og udskiftning af personale.

Vi deltager i kurser og videreuddanner os sammen og hver for sig, så vi har forskellige kompetencer i huset.

Ved nyansættelser medvirker udover Julie repræsentanter fra forældrebestyrelsen og de af personalet, der har lyst.

Vi tilstræber forskellighed i alder, køn, temperamenter, og kompetencer.

Vi vægter højt at der er god tid til og mulighed for at komme i dybden med pædagogikken og vores samarbejde i personalegruppen. Derfor har vi fire timers personalemøde hver måned og en times stuemøde hver uge. Derudover har vi daglige pædagogiske snakke, administrativ tid på kontoret og mange mailkorrespondancer.

Vi har en klart defineret personale- og sygdomspolitik, fordeling af ansvarsområder og detaljerede stillingsbeskrivelser.

**Det er vores klare mål,
at forældrene hver dag
bliver mødt af tilfredse
og engagerede
medarbejdere**

Fie er pædagog i børnehaven

Forventninger til os selv som personale

Vores vigtigste fokus vil altid være jeres børn. Det betyder, at vi forventer af os selv, at vi

- kontinuerligt arbejder for at Lillely er et hus med børnenes behov som udgangspunkt i handling og stemning
- holder en god tone overfor jer forældre og internt mellem os medarbejdere
- henvender os direkte til jer, hvis vi undres eller glædes over noget, som har relation til jeres børn
- modtager alle henvendelser fra jer med respekt, og at vi i hvert enkelt tilfælde vurderer henvendelsen og vender tilbage til jer med svar så hurtigt, det kan lade sig gøre i forhold til vores daglige arbejde

Praktikanter

Vi ønsker i Lillely at skabe et miljø og fællesskab, som er givende og sundt for både store og små. Vi har et anderledes bud på, hvordan man kan skabe en pædagogisk institution, som fra tid til anden bliver brugt som inspiration andre steder. Derudover har vi et socialt ansvar i forhold til vores lokalsamfund og medmennesker.

Vi ønsker at åbne dørene for alle, der har lyst til at opleve og bidrage til hverdagen og pædagogikken i Lillely

I naturlig forlængelse heraf åbner vi dørene i kortere eller længere perioder for mennesker, der har lyst til at opleve og bidrage til hverdagen og pædagogikken i Lillely.

I vil som forældre derfor opleve at møde virksomhedspraktikanter, forskere, pædagogstuderende i praktik, elever fra produktionsskolen osv. hvor Lillely på den ene eller anden måde kan bidrage til deres videre vej i arbejdslivet.

PRAKTISKE INFORMATIONER

Økonomi

Lillelys konto nr: reg: 8401 konto: 4242 659

De aktuelle kontoinformationer og priser for obligatorisk kost, en plads i børnehaven og vuggestuen fremgår af vores hjemmeside www.lillely.dk.

Der er **12 måneders** betaling om året og den skal falde senest den sidste hverdag i måneden.

Eventuelle prisstigninger varsles skriftligt senest tre måneder før ændring. Taksten ændres minimum en gang hvert andet år.

Der er fripladstilskud og søskenderabat på lige fod med kommunale tilbud.

Fripladstilskud skal I selv søge på www.borger.dk.

Søskenderabat får I automatisk.

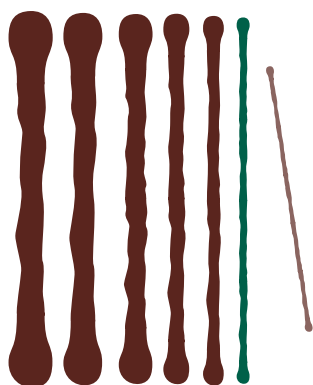
Kommunen giver pt ikke tilskud til kostordningen

Hvis I bor i en anden kommune end Faaborg-Midtfyn, kan jeres barn sagtens gå i Lillely alligevel.

Åbningstider, aflevering, lukkedage og ferier

Lillelys åbningstider, lukkedage og ferier er de til enhver tid beskrevne på hjemmesiden. Ændringer i åbningstider bliver varslet skriftligt og mindst tre måneder i forvejen.

Alle børn skal være afleveret og forældrene skal have sagt farvel til dem og være ude af lågen senest klokken 9:00 hver morgen. Så kan vi nå alt det vi gerne vil med børnene i løbet af dagen, og vi voksne i Lillely kan nå at holde vores daglige morgenmøde, der er vigtigt for dagens kvalitet.

Børnene elsker dagens faste rytme året rundt

Af hensyn til fællesskabet, roen i huset og dagens rytme, kan man tidligst hente sit barn klokken 13:30, medmindre man skal til lægen el.lign. og har aftalt det med personalet på forhånd.

Ofte er døren låst op før klokken 6:00 om morgenen, men åbnevagten går og forbereder dagen. Først klokken 6:00 kan man derfor aflevere barnet.

Klokken 16:15 har personalet fri og skal kunne låse døren og gå hjem. Man skal derfor senest have sagt farvel og forlade Lillely klokken 16:15.

Hvis man er forsinket ved hentning og ikke kan nå det inden lukketid, SKAL man ringe til Julies privatnummer 26 37 20 20 og give besked før klokken 16:15.

Ferier og pasningstilmelding

Vær opmærksom på, at når I har brug for pasning i efterårsferien, dele af juleferien, vinterferien og dele af sommerferien, skal I tilmelde jer skriftligt på mail inden deadline.

Den altafgørende årsag til, at Lillely som så lille en institution kan skabe så trygge og velfungerende rammer for jeres børn, er at børnene og personalet holder ferie samtidig.

De fælles feriedage er grundlaget for vores sunde økonomi; mange voksenhænder pr. barn; lækker mad hele dagen; tid til at lave specialindsatser på de børn, der har brug for det; mange personalemøder; mange personalegoder; god tid til forældre-kommunikation med mange samtaler og møder om jeres børns trivsel. Derfor skal I være opmærksomme på kun at bruge perioderne med tilmelding til pasning, hvis I ikke har andre muligheder. Andre muligheder kan være bedsteforældre/familie, legeaftaler med andre børn fra Lillely eller en smule forskudt ferie for jer forældre.

**Få alle begivenheder i
Lillely direkte i din
kalender på din telefon og
computer – se linket på
hjemmesiden**

Læs også afsnittet "børnenes fridage og ferier" her i håndbogen.

Kun tilmeldte børn kan komme i Lillely i pasningsugerne. I skal selv holde øje med deadlines i kalenderen. Der kommer ingen påmindelser fra Lillely.

Når det er sagt, så skal I benytte jer af feriepasningen, hvis I har brug for den med god samvittighed både overfor jeres barn og Lillely. Det er nogle meget hyggelige uger vi har med børnene i pasningsugerne og vi glæder os altid til at se dem der kommer.

Se kalenderen på hjemmesiden for datoer hvor der skal tilmeldes og for deadlines.

Kalender

Der ligger altid en kalender tilgængelig på Lillelys hjemmeside www.lillely.dk med alle årets datoer og informationer om de forskellige arrangementer. Hvis man klikker på knappen "importer", overfører den automatisk alle datoer til jeres private, digitale kalender.

Fredagsbålet med pandekager er sommer og vinter en skøn måde at begynde weekenden på for både børn og voksne

Fredagsbål

Hver fredag fra klokken 13:30 – 15:30 har vi bål, hvor alle er velkomne. Vi synes det er SÅ hyggeligt at få besøg af bedsteforældre, søskende, venner, naboer og familier der gerne vil se om Lillely kunne være et sted for deres barn.

Vi laver pandekager på bålet, serverer boller og kaffe, snakker og hygger og ønsker hinanden god weekend.

Sygdom – og barnets ret til sygedage

Små børn bliver ofte syge, da det er sådan de danner deres immunforsvar. Det er helt naturligt, når de får den fjerde - måske femte - store forkølelse med let feber over nogle dage på en vinter. Det er også helt naturligt, hvis I forældre er dybt frustrerede over alle de børns sygedage, I skal belemre jeres arbejdsplads med. Det er bare ikke jer,

børnene eller Lillelys smittestatistik der er noget galt med - det er derimod vores samfunds indretning med ringe vilkår for børnefamilier.

Børn har behov for sygedage med den omsorg fra deres forældre, der er brug for, indtil de er raske. Det har dagens Danmark ikke sikret at de kan få. Vi håber I på jeres arbejdsplads og de politiske sammenhænge, I er en del af, vil hjælpe til at rette opmærksomhed mod børns ret til sygedage.

Indtil Danmark følger eksempelvis Sveriges fantastiske model for børnefamiliers muligheder, må børns sygedage løses ved hjælp fra bedsteforældre og familie, arbejdspladssers fleksibilitet, reservebedsteforældre, omsorgsdage eller brug af forældres ferie.

Men det kan ikke løses ved at sende børn, der er halvsøjle, i institution.

**Somme tider er alt barnet
'fejler', at det ikke har
kræfter og overskud til en
dag uden sine forældre.**

Og så ringer vi det hjem.

Hvis barnet har haft feber eller opkast, skal det have mindst en sygdomsfri dag hjemme, før det kommer i Lillely igen. I har en forpligtelse til ikke at smitte hinandens børn og personalet i Lillely, hvis det kan forudsiges og undgås.

Ved alle smitsomme sygdomme følger vi Sundhedstyrelsens anbefalinger med hensyn til hvornår barnet må komme i institution igen.

Ofte kan vi opleve at et barn ikke har feber eller på anden måde er tydeligt syg, men alligevel ikke har kræfter til en dag i institution. Det viser sig ved at de græder, fryser meget, savner forældrene, ikke går i gang med at lege, ingen appetit har eller er meget trætte. Når vi oplever dette, ringer vi barnet hjem som hvis de er syge, for de har ikke kræfter og overskud til at være væk fra jer forældre. Måske

vil I opleve at de er helt sig selv, når I kommer hjem med dem og heldigvis - det er godt. For så er de ikke syge og så var det lige præcis tryk, mor og far og hjem de trængte til for at få det godt igen.

Hvis vi ringer børn hjem uanset om det er på grund af fysisk sygdom eller manglende mentalt overskud, skal de i 9 ud af 10 tilfælde have en fridag dagen efter. Hvis der er på grund af noget almindeligt som lus eller øjenbetændelse der ikke smitter efter en gang behandling, glæder vi os til at se dem dagen efter, men ellers forventer vi at I har barnet hjemme til de har overskud til at komme ud i verden igen.

Det er yderst vigtigt at vi ALTID kan komme i kontakt med en forælder i tilfælde af sygdom eller hvis der sker noget alvorligt.

Hvis I en dag ikke er tilgængelige på jeres normale telefonnummer fra stamkortet på hjemmesiden, skal I huske at skrive en sms til Lillelys telefon 42 37 59 90 med et alternativt telefonnummer.

Aflevering og hentning

Hver eneste dag, man kommer i Lillely om morgenen og henter om eftermiddagen, siger vi goddag og farvel til både forælder og barn ved at give hånden til først den voksne og derefter til barnet. På den måde har vi hver dag mulighed for at se hinanden i øjnene og skabe et nærvær og mulighed for god kommunikation. Det er vigtigt, at I forældre bakker op om dette hver dag.

Børnene lærer et hilseritual der passer til vores kultur, og ser at mor og far har tillid til den voksne, de nu overlades til. Det tydeligt hvis ansvar barnet nu er, og når vores hænder mødes kan man rent symbolsk sige, at der bygges følelsesmæssig bro til hinanden. Denne bro er altafgørende for barnets trivsel i Lillely.

Barnet kan kun trives og blive trygt et sted, hvor det kan mærke at forældrene er trygge. Når vi har givet barnet hånden og kigger hinanden i øjnene, kan vi se og mærke, hvordan barnet har det den dag. Det danner grundlag for vores videre samvær med barnet den pågældende dag. Nogle dage vil de have behov for et ekstra kram, brug for hjælp til at sige farvel til jer, og andre dage kan de rumme ekstra udfordringer fyldt af kræfter og godt humør.

Ofte vil barnet måske synes det er svært at skulle give hånden til en voksen. Her er det meget vigtigt at I bakker hilseritualen op og fastholder overfor barnet, at det er sådan man gør her.

Vi har ikke noget elektronisk check-in system. Derfor må I aldrig aflevere eller hente uden at sige goddag og farvel til en voksen.

I hverdagene skal hente/bringe-situationer være forholdsvis korte. Vi vil meget gerne kontakten til

jer, men vi vil også gerne bruge vores nærvær ved de børn, der endnu ikke er hentet, og det kan vi ikke, hvis vi skal snakke et kvarter med hver forælder, der henter.

Når I henter jeres barn, skal I sige hej til barnet, så det oplever sig set og hørt, gå i garderoben og hente det I skal have med hjem, tage barnet i hånden og finde en voksen at sige farvel til og derefter tage hjem. Barnet finder tryghed i, at når I er kommet, er det fordi, I skal hjem.

Selvfølgelig har vi tid til at fortælle om dagen er gået godt og små hverdagsbeskeder om søvn, mad osv. men I kan altid regne med, at hvis vi ikke siger noget, er det fordi det har været en dejlig dag og barnet har haft det godt. Hver fredag er der pandekagebål og forældrehygge, hvor I må blive lige til solen går ned og snakke og drikke kaffe. Her indhenter vi lidt snakketid fra ugen, der er gået.

Forældre skal passe på, at børnelivet på gulvet i stuen ikke går i stå, når en man kommer for at hente sit barn

Hvis barnet lige skal spise noget færdigt som de har fået i bilen på vej til Lillely om morgenen, skal det spises færdig på parkeringspladsen, ligesom legetøj og andre ting hjemmefra skal blive i bilen.

Vi ønsker at Lillely er et neutralt sted, hvor børnene bliver mødt med glæde for hvem de er, og ikke for hvem der kan dele lækre kiks ud eller har det sejeste legetøj.

Når man afleverer og henter indenfor i huset, skal man som forælder blive i døråbningen ind til stuen og ikke træde ind i rummet hvor børnene er. Kald gerne på os, hvis vi ikke har set I er kommet. Så kommer vi og siger "godmorgen" eller henter barnet med hen til jer og siger "farvel".

Lillelyhuset er ikke så stort og når en voksen træder ind i stuen hvor børnene leger, fylder vi fysisk meget i rummet. Børnene flytter helt naturligt deres opmærksomhed væk fra legen og hen mod de voksne og legene stopper. Vi ønsker at skabe et roligt rum hvor børnene kan fordybe sig i legene uden at blive forstyrret.

Hvis barnet gerne vil vide hvornår det bliver hentet, er det mest hensigtsmæssigt at sige "når du er færdig med at være i børnehave". Ved den sætning sættes barnets fokus fri til at være i nuet i løbet af dagen, i stedet for at bruge en masse kræfter på, hvornår mor eller far kommer.

Hvis man vælger at fortælle barnet at "mor kommer når du har hvilet dig" og barnet vågner og mor så ikke i samme sekund er kommet for at hente, oplever barnet det som et svigt. Hvorfor er hun her ikke når hun har sagt det? Mange ting kan forsinke om eftermiddagen når man skal hente sit barn, og det kan være det er far der henter i stedet for.

Giv hentningen så lidt opmærksomhed som muligt, så får barnet en god dag, oplever at det I siger, er det der sker, og det er langt mere fleksibelt for jer forældre at ændre planer.

At sige farvel om morgenen ...

- kan være rigtig svært!

Det er svært for forældre, at barnet bliver ked af det, når vi afleverer dem institutionen.

Det gør alle børn i kortere eller længere perioder, uden at man kan sige præcist hvorfor. Det hænger som oftest sammen med et naturligt

Steensgaard og Helnæsbugten set fra bakken lige bag Lillely en efterårsdag hvor der pløjes. De store børn elsker gåturen til gården

udviklingsspring, hvor deres verden åbner sig lidt, og de i den periode har brug for mere tryghed og tid med mor og far.

Ser vi på det lidt udefra kan det måske hjælpe at spørge os selv, hvad det er barnet egentlig fortæller os med sin gråd.

Barnet fortæller at det synes afskeden er svær og gerne vil være sammen med os – og heldigvis for det! Som forældre skulle vi blive meget mere bekymrede, hvis de hellere vil være sammen med pædagogerne end med os ;-)

Børn er så forskellige og tårer ved aflevering er normal og sund reaktion. Gråden er ikke et udtryk for, at det har en dårlig dag og ikke trives, men et udtryk for, at lige i situationen er det svært at sige farvel til deres forældre. Det er okay og helt naturligt at børn har det sådan. De følelser må gerne være der, de skal ikke gøres forkerte.

Forældre må ikke blive usikre og miste tilliden til institutionen. Barnet siger ikke, at det er en dårlig institution eller at der er sket noget slemt – men at det hellere vil være sammen med sin mor og far, og at afskeden er svær. Et barnet i almindelig trivsel tørrer tårerne med det samme forældrene er ude af syne og har derfra en normal og dejlig dag sammen med sine venner og voksne, det er tryk ved.

Som forældre skal man huske på, at en almindelig dag for et almindeligt velfungerende barn indeholder meget mere end smil og lethed.

En almindelig god dag, hvor barnet med hjælp fra pædagogerne skal øve sig i at udvikle sig og være i verden, vil ofte, og heldigvis, byde på en hilsen fra hele

følelsesregisteret. Alle de dejlige glædesfyldte følelser, men også dyb frustration over at skulle forlade en leg når vi skal ind og spise, vrede over at de voksne bestemmer at man ikke må kravle på shelterets tag, utålmodighed fordi man skal vente til det er ens tur, magtesløshed fordi man skal

øve sig i at tage sit eget tøj på, ked af det fordi der var en konflikt med et andet barn, det er svært når man skal huske ikke at løbe og råbe indenfor, av det gør ondt at få en rift fra en gren i skoven der var i vejen.... Se DET er en god dag! Her får barnet øvet sig i at magte sin verden og være i hele sig selv. Selvfølgelig skal de aldrig være alene om det når de store svære følelser rigtig tager over; men det er vigtigt at vi voksne omkring dem husker os selv på at alle følelser er en del af en helt normal hverdag for et helt almindeligt barn og at pædagoger nyder at hjælpe vores børn igennem dagen med alle de tårer; frustrationer; smil og succesoplevelser den indeholder.

Hvordan hjælper vi vores barn og os selv bedst muligt?

Hvis vi voksne i for høj grad "går med" børnene i deres store følelser kan vi ikke hjælpe dem igennem dem. Vi skal stå som en rolig klippe ved siden af og rumme dem og vise at verden stadig er helt okay og at vi passer på dem. Hvis vi forældre bliver lige så kede af det som de selv gør; når vi aflevere dem – hvor skal de så hente støtte og tryghed? Det henter de af vores rolige blik og trygge kontakt til hinanden (forældre og pædagoger).

Børnene spejler os forældre i alt hvad vi gør og føler og dermed bliver vi forældres tryghed ved at aflevere barnet hele dagen lig med barnets generelle tryghed og trivsel i vuggestuen/børnehaven/skolen.

Nye børn til Lillely

Vi har altid brug for jer forældres hjælp til at sørge for at vores dejlige børnehave og vuggestue har alle pladser fyldt.

I er vores vigtigste og mest effektive vej til at leve videre mange år endnu og have en sund økonomi.

Fortæl derfor gerne om os i jeres nabolag, arbejdsplads, blandt venner og familie. Alle potentielle nye familier er velkomne til fredagsbål, majfest og til at skrive en mail og tilmelde sig rundvisning.

Kost og måltider

Morgenmad: Havregrød med kokosflager, smørklat og mælk, fra klokken 6:00 – 7:30 (morgenmaden bliver ryddet af bordet kl. 7:30 så hvis man skal have morgenmad skal man komme senest klokken 7:15)

Formiddagsmad: Klokken 9:30 i vuggestuen og klokken 10:15 i børnehaven. Frugt eller boller.

Middagsmad: Klokken 10:45 i vuggestuen og klokken 12 i børnehaven.

Eftermiddagsmad: Klokken 14:30 til 16:15 for alle. Frugt eller boller.

Dagens måltider er sammensat, så børnene hver dag får frugt, korn og grøntsager.

Måltidet i Lillely er et stort fællesskab, som både voksne og børn nyder. Maden i Lillely bliver ofte tilberedt sammen med børnene, enten i husets køkken eller ude i haven.

Alt er 100% økologisk og vi har det økologiske guldmærke.

Vi spiser grønsager, grovpasta, pizza, grød med bær, rugbrød med pålæg, suppe, boller, frugt og lignende.

Sukker er ikke en del af hverdagen, men til årstidsfesterne og fødselsdage får børnene eksempelvis et påskeæg til påske, en julekage til jul og lignende. Altid i små mængder og i højtidelig stemning, så børnene oplever at dette er noget særligt og festligt. Vi mener ikke, at sukker er skadeligt, men som med alt andet skal det være med måde og have sin begrundelse.

Når vi spiser har alle børn faste pladser og der dækkes bord med tallerkener, kopper, et lys og en blomst på bordet. Vi synger en sang før maden, spiser i rolig stemning, holder bordskik hvor vi bliver siddende ved bordet og venter på hinanden. Vi lærer at bede om for eksempel vandkanden, børnene hjælper hinanden - de store hjælper de små - og synger "tak for mad" til sidst. Det er i høj grad børnene selv, der dækker bord og rydder af efter maden.

Til årstidsfesterne spiser vi årstidens mad. Vi bager for eksempel selv vores brød af kornet, vi har hentet hos bonden og kærner fløden til

smør til høstfesten, spiser varm rodfrugtsuppe til lanternefesten i november og så videre.

Samarbejdet med kommunen

Alle dagtilbud i Danmark skal følge dagtilbudsloven.

Derudover skal private institutioner følge deres kommunes godkendelseskriterier.

Lillely er en godkendt privat institution og skal som sådan årligt leve op til "godkendelseskriterierne for private institutioner i Faaborg-Midtfyn Kommune."

Vi skal leve op til samme regler som kommunale børnehaver

Det indebærer blandt meget andet, at vi hvert år arbejder ud fra vores læreplan, lever op til kvalitetstandarden, afholder lokalmøder, udarbejder indsatsplaner, vi modtager både varslede og uvarslede tilsyn og deltager i møder med kommunens koncern Opvækst og Læring og lignende.

Som privat institution modtager Lillely tilskud fra barnets hjemkommune til hvert indmeldt barn. Forældrebetalingen er fastsat til ca. 1/4 af tilskuddet fra kommunen.

Alle familier i Lillely er økonomisk ligestillet med familier der vælger kommunale institutioner; hvad angår økonomisk fripladstilskud og søskenderabat.

Vi har et tæt samarbejde med kommunens fysio- og ergoterapeuter, talepædagoger, pædagogiske og psykologiske konsulenter, socialrådgivere og pladsanvisningen.

Læreplaner, dokumentation og evaluering

Alle børnehaver og vuggestuer i Danmark skal ifølge dagtilbudsloven lave pædagogiske læreplaner, som et vigtigt redskab i arbejdet med at udvikle stimulerende læringsmiljøer for børnene.

Læreplanerne er altid tilgængelige på vores hjemmeside, og bliver sendt til jer forældre på mail når vi laver ny læreplan.

Arbejdsdage og majfest

Vi er en meget lille institution, og det betyder, at vi er afhængige af jer forældres hjælp et par gange om året med vedligeholdelse og nye tiltag.

Udover den helt lavpraktiske hjælp I giver, skaber arbejdsdagene et unikt fællesskab, som er med til at danne grundstemningen i huset for børnene og for os, der arbejder her. Pædagogisk set hver gang jeres barn oplever at I er en del af deres liv i Lillely, og de ser at I er med til at passe på stedet, bidrager det positivt til barnets tilknytning og tryghed i Lillely.

For børnehalebørnene er det en utrolig stor oplevelse at være med til en arbejdsdag og kunne sige "min far byggede legehuset" og passe på dukkerne indenfor for "dem har mor lige vasket." De oplever herved Lillely som en naturlig forlængelse af deres familie.

Det er forældrebestyrelsen, der står for planlægning og koordinering af arbejdsdage og vores årlige åbent-hus arrangement til majfesten.

Se datoer i kalenderen på hjemmesiden.

Der er to arbejdsdage om året. En om foråret og en om efteråret.

Vi bruger arbejdsdagene til at lære hinanden at kende, holde fællesskabet ved lige og gøre vores smukke hus og have endnu smukkere og bedre at lege i. Der er opgaver til alle lige fra hovedrengøring til at grave et stort hul med en minigraver.

Det er vigtigt, at det er hyggeligt for både store og små at være med, så ingen skal have det skidt med at bruge tid på at putte en lille i barnevognen eller på anden måde at tage sig af sine børn, selvom det betyder at man må gå lidt til og fra sin arbejdsopgave.

Der er mødepligt og "omvendt tilmelding" som til alle forældrearrangementer, så vi går ud fra at I kommer, med mindre I har meddelt afbud til Lillely@gmail.com. Hvis man kun har mulighed for at komme halvdelen af dagen er det bedre end ingenting og hvis man er forhindret i at deltage på selve dagen, men stadig gerne vil give en hånd, kan man skrive det i mailen og så er der helt sikkert en opgave der sagtens kan løses en anden dag end selve arbejdsdagen.

Vi elsker ikke jeres børn ...

– om jeres børns fritid og ferier

Vi pædagoger holder alle af børnene, men vi elsker dem ikke.

Børn skal have så mange timer som muligt sammen med de mennesker, der kan give dem ægte kærlighed for at udvikle en sund sjæl og følelsesliv. Institutioner kan give børn meget, men ikke ægte kærlighed. Børn kan ikke mistrives af at være for meget sammen med deres gode forældre, men de kan meget hurtigt komme i mistrivsel af at være for lidt sammen med deres forældre.

Uanset hvor meget vi pædagoger holder af vores arbejde, er vi betalt for at være her og har en professionel relation til jeres børn. Pædagoger får penge for at give børn omsorg! Vi kan kun give dem samme trøst og nærhed, vi voksne oplever at få fra for eksempel en naturligt kærlig, nærværende og kompetent arbejdsgiver, læge eller underviser.

Pædagoger er en lille parentes i børnenes lange liv. Det er jer forældre, barnet har brug for, for at kunne udvikle sig sundt i alle henseender, og det har brug for at være meget mere sammen med jer end normen lige nu er i vores samfund.

Børn har brug for fællesskabet med andre børn, men de har i højere grad brug for samværet med mennesker, der elsker dem.

Derfor opfordre vi til at I tager årene med små børn alvorligt og går i mod samfundstendensen med at børn er væk fra deres forældre mere end syv timer om dagen. At I holder alle de fridage med jeres børn, I overhovedet kan, at bedsteforældre eller andre tæt på barnet ofte

henter dem tidligt, hvis I selv er forhindret. Jo yngre børnene er, desto vigtigere er det med korte dage, mange fridage og lange, sammenhængende ferier.

Vi kan se at for børn med lige så mange vågne timer hjemme

med deres forældre, som de tilbringer i institutionen, er institutionslivet generelt et stort plus i små børns liv med fællesskab, oplevelser og selvstændighed og ikke et minus med savn, gråd og træthed over i for mange timer at have for mange folk omkring sig.

Det veksler fra barn til barn, men oftest vil en institutionsdag på maks. seks timer for børn under fem år være det ideelle.

Vi er betalt for at være her og har en professionel relation til jeres børn

Legeaftaler

Legeaftaler er jer forældres direkte mulighed for opbakning til fællesskabet i børnegruppen.

Børnehavebørnene elsker at komme hjem og lege med hinanden, og det giver virkelig meget til børnenes indbyrdes relation og til hele gruppens fællesskab. Det kan være givende allerede fra barnet er to år, hvis en forælder er med, men det er forskelligt fra barn til barn. Børnene glæder sig enormt til at lege sammen og flere dage op til, ser vi

i Lillely, at de vil stå ved siden af hinanden til sangleg, leger fordybet sammen og bygger en helt særlig tæt relation op.

Det interessante er, at dette også sker, hvis det er to børn der ikke ellers leger sammen, eller hvis det er to børn der har haft det svært sammen.

**Man kan bruge sætningen
"På mandag skal vi have ...
med hjem på besøg", i
stedet for at spørge barnet.**

Så ved at lave legeaftaler, både med de børn jeres barn selv efterspørger, men specielt med de børn jeres barn ikke selv foreslår, hjælper I relationer og fællesskabet virkelig godt på vej.

Det er et vigtigt signal at sende børnene, at alle er medansvarlige for alles trivsel og at man kan lege med alle børn. Man kan eventuelt bruge sætningen "På mandag skal vi have med hjem på besøg", i stedet for at spørge barnet, om det vil have besøg af et barn, det har det svært med.

I gør jeres eget barn, det andet barn og hele gruppen af børnehavebørn en kæmpe tjeneste ved at invitere hinanden indenfor i jeres hjem. Ved en legeaftale mellem to børn, der ikke har det helt nemt sammen, kan I rykke relationen meget langt i positiv retning ved en enkelt legeaftale, og bidrage til det relationsarbejde, vi også laver i børnehaven.

Man kan som forælder tydeligt mærke, om det er nødvendigt at være i nærheden af børnene, når de leger, så man kan støtte dem og hjælpe med konfliktløsning. Støt altid barnet, der er på besøg, med hjælp til at sige fra, hvis der opstår en konflikt. Når man er på udebane, er det ikke altid nemt at få sagt, hvordan man virkelig har det i en situation.

For at det skal blive en god legeaftale, skal man huske at fortælle om egne eller spørge ind til og respektere den anden families computer- og fjernsynsregler, hvem der henter, transport i bil med eller uden autostol, sukkervaner, husdyrallergi.

Skriv på tavlen i garderoben, hvis barnet skal med et andet barn hjem, så vi kan snakke med børnene om det i løbet af dagen og sørge for at de kommer med den rigtige voksen hjem ;-)

Fødselsdage

I forældre skal nogle uger før skrive en mail til os med hvilken dato I ønsker at holde barnets fødselsdag i Lillely, og det skal være så tæt på den rigtige dato som muligt.

Hvis det er en hverdag, giver det heldigvis sig selv, men hvis I holder fri med børnene på fødselsdagen eller det er en weekend, finder vi en dag deromkring. Hvis barnet er i Lillely på sin rigtige fødselsdag, er det også den dag vi fejrer dem.

Mindst en forælder er altid med hele dagen i Lillely på barnets to, fire, fem og seks års fødselsdag i både vuggestuen og børnehaven. Fra senest kl. 9 til efter spisning.

Barnet kan dele ud lige hvad det har lyst til, men kære forældre - mødre - lad være med at stresse over en stor hjemmebagt prinsessekage med guldtårne. Børnene bliver lykkelige for et stykke melon, en lille riskiks med chokoladebund, en flødebolle eller lignende. Gør det I har overskud og lyst til og ikke mere. Der må gerne være sukker i desserten, men børnene bliver lige så glade for et frugtspyd.

Et- og tre-års fødselsdag

ligger oftest lige efter indkøring i enten vuggestue eller børnehave. Barnet har netop lige vænnet sig til at være i Lillely uden sine forældre, og derfor fejrer vi fødselsdagen uden forældre, så barnet ikke bliver forvirret.

Derudover oplever vi, at børn der fylder tre år i børnehaven, kan føle fødselsdagsritualet, hvor man er i centrum en hel dag, lidt overvældende.

Barnet skal have noget dessert med at dele ud på sin fødselsdag, og de får en gave, et kort, et lys, en krone og en blomsterbuket med hjem fra Lillely. Hvis I har mulighed for det er I velkomne til at hente fødselsdagsbarnet efter spisning. Ellers er det en almindelig dag.

To-års fødselsdag i vuggestuen

I vuggestuen markerer vi barnets store dag ved, at I forældre er med indtil sovetid efter spisning, hvorefter I tager barnet med hjem. I dagens løb tænder vi et fødselsdagslys, synger en fødselsdagssang, har flag på bordet og de får også en lille gave.

I forældre har lidt dessert med til hele vuggestuen – der er frit valg på alle hylder.

Fire, fem og seks års fødselsdag i børnehaven

Fødselsdage er en stor begivenhed i børnehavens liv, som alle børn ser meget frem til. De ved præcis, hvem der er den næste, der har fødselsdag og alle gætter ivrigt med om, hvad fødselsdagsbarnet mon deler ud til dessert. Vi voksne har forberedt dagen ved i 14 dage op til fødselsdagen at lave en børnebetragtning på barnet, syet eller strikket en hjemmelavet gave, klippet en fødselsdagskrone, dekoreret et fødselsdagslys og vi fortæller et personligt fødselsdagseventyr for barnet.

På barnets fødselsdag er der altid mindst en forælder med i Lillely og barnet er i centrum hele dagen. Dette er barnets og familiens store dag, som vi nyder at dele med jer. Udover glæden ved at se, hvordan barnet stråler, er blevet stolt og et år ældre, er der mange andre bevægegrunde for dagens forløb.

Et lille bord er blevet pyntet i "hemmelighed", med lys, blomster og krystaller, og under lige så mange silketørklæder som man fylder år, er gemt en lille gave. Der er blevet lavet fødselsdagskrone, og kappen er fundet frem.

Der er så mange små traditioner omkring fødselsdagen, at det bliver for langt at beskrive her, men det skal siges, at der til denne dag, hører en ganske særlig sangleg, hvori fødselsdagsbarnet er i centrum og et ganske særligt eventyr, der handler om barnets liv.

Børnene holder meget af fødselsdagen, og det er en intens oplevelse for dem og de er trætte bagefter.

Vi opfordrer derfor også til, at der ikke inviteres børn fra børnehaven med hjem til fødselsdag. Ved at fejre den fælles i Lillely er alle med.

Af hensyn til roen og rytmen i huset, er det ikke muligt for jer forældre at være med i børnehaven på en almindelig hverdag. Det er selvfølgelig vigtigt at I har et godt indblik i jeres barns daglige liv i børnehaven, så på

barnets fødselsdag er I med hele dagen og kommer helt tæt på kammeraterne, børnenes lege, sanglegene, maden, pædagogerne og alle de fine små detaljer i hverdagsrytmen, som en dag i Lillely byder på.

Fødselsdagsbarnet går altid med forældrene hjem, når desserten er spist.

Sutter

I vuggestuen

Indkøringsbørn må have sutten alt det, de har brug for.

Se afsnittet “når barnet bruger sut” under “trivsel og udvikling” her i bogen.

Når barnet er faldet til og er blevet tryk i vuggestuen, har de kun sutten, når de skal sove. Der skal der hver dag være mindst to sutter i barnets egen kurv på toilettet. Som I ved, er sutter udstyret med et forsvindings-DNA og det er de også i en vuggestue. Derfor kan der aldrig komme nok. Husk navn!

I børnehaven

I børnehaven har børnene ikke sutter med. De må gerne bruge dem derhjemme, men de skal blive i bilen og ikke med ind i Lillely.

Legetøj hjemmefra

Legetøj, smykker, dimser og dutter barnet ønsker at tage med i Lillely og vise frem, skal blive derhjemme.

Det har vi valgt, da vi ønsker at barnet skal føle sig velkommen af både voksne og de andre børn uden at skulle vise noget specielt frem og uden at skulle præstere andet end at være sig selv.

Lillely skal være et neutralt sted, hvor børnene ikke vælger legekammerater efter hvem der har den største traktor eller nyeste iPad.

En god måde at imødekomme barnets naturlige lyst til at vise sit yndlingslegetøj frem er ved legeaftaler.

Sikkerhed

Alle børn, der går i Lillely, skal have en ulykkesforsikring tegnet af forældrene.

Alle børn skal være oprettet i det digitale stamkort, vi har på hjemmesiden, så vi kan se deres vaccinationsoplysninger og få fat i jer forældre, hvis der sker noget alvorligt.

Det er forældrenes eget ansvar at opdatere oplysningerne på stamkortet, hvis de ændrer sig.

Alle ansatte i Lillely deltager mindst hvert andet år på førstehjælpskursus målrettet 0-6 årige børn.

Når vi går på tur, har vi altid en førstehjælpskasse med og en app på vores telefon at ringe 112 fra, som angiver vores præcise opholdssted, hvis vi får behov for akut hjælp.

Der er installeret et lovpligtigt automatisk brandanlæg i Lillely, hvor brandvæsenet rykker ud uden vi først skal ringe, hvis brandalarmerne går i gang.

Der er udarbejdet en flugtplan/beredskabsplan der hænger tilgængeligt for personalet.

Der er brandtæpper i køkkenet og pulverslukkere i hele huset.

Vi får årligt gennemført et legepladscheck af et uvildigt firma, der udarbejder en rapport over forslag til forbedringer af sikkerheden.

Når børnene snitter med knive, er der maks tre ad gangen der snitter. Børnene snitter med knive der har en "sikkerhedstap", de skal sidde ned med spredte ben. Andre børn må ikke stå foran dem.

Når børnene saver, er der maks to ad gangen og altid en voksen ved siden af.

Når vi har bål, er der altid en voksen ved bålet og børnene må ikke stå op på eller gå på line på bænke rundt om bålet.

Vi hjælper aldrig nogen børn op på noget. Hvis de ikke selv har motorik til at kravle op, er det for farligt at være deroppe.

Når vi er i skoven, må de kun kravle så langt op, at de stadig kan se en voksen.

Hygiejne

Vi får løbende besøg af sundhedsplejersken og får gode råd og vejledning til, hvad vi kan gøre for at hindre smitte og forbedre husets generelle hygiejne. Vi har blandt andet spurgt sundhedsplejersken om børn kan blive syge af at spise sand og jord, når de f.eks. taber et æble og samler det op og spiser af det. Svaret var, at det kan de ikke og der blev lagt vægt på at håndsprit har taget overhånd og at børn har brug for bakterier for at styrke immunforsvaret.

Læs evt. mere i disse to artikler:

<http://videnskab.dk/krop-sundhed/byd-bakterierne-velkommen-i-dit-liv>

<http://www.biotechacademy.dk/Undervisningsprojekter/Gymnasiale-projekter/ibk/teori/immunforsvaret>

Smitte af sygdom kan bedst undgås ved, at vi med det samme, vi ser det mindste tegn på sygdom, ringer børn hjem, og at I altid sørger for at de har mindst én sygdomsfri dag derhjemme, før de kommer i Lillely igen.

Vinteren bringer ofte flere sygedage med sig, og her kan I læse om børn og sygedage, hvad der er normalt og hvorfor

<http://voresborn.dk/familie/hjaelp-mit-barn-er-syg>

PÅKLÆDNING OG GARDEROBE

Hvorfor skal børnene have så meget tøj på og hvorfor må I forældre ikke selv bestemme, hvad det skal være..?

Generelt om påklædning

I vil opleve, at vi i Lillely giver børnene utroligt meget tøj på og bruger flyverdragter og skuldragter størstedelen af året. Det kan komme bag på jer forældre, hvor koldt der kan være i Lillelys have og hvor meget tøj der er nødvendigt til børnene for at holde varmen i de fire timer, vi er ude hver formiddag.

Alt almindeligt tøj, overtøj og fodtøj barnet har med i Lillely, bliver meget beskidt og slidt og kan få pletter, der ikke kan komme af igen.

Børn mærker og fortæller de voksne hvis de sveder. Vi kan se når et barn har det for varmt, på de røde kinder og fugtige hår. Vi kan nemt hjælpe dem af med noget tøj uanset om vi er på tur eller hjemme i Lillely, så de får en behagelig kropstemperatur igen.

Når de fryser, mærker de det først når de er blevet meget kolde, ofte siger de det ikke til en voksen og der er ingen fysiske synlige tegn på, at de er for kolde. Det er svært at hjælpe dem med at få varmen igen, hvis vi er på tur, hvor vi ikke har ekstra tøj med, deres leg går i stå og de bliver kede af det i lang tid.

Derfor skal I altid give jeres børn ekstra meget tøj på i forhold til årstiden. Lillelys have og naturen omkring os er ofte et par grader koldere end andre steder, og vi er udenfor i mange timer i træk. Selvom solen skinner og luften er varm, kan barnet sidde i skyggen på en kold jord i en time og lege en leg og hurtigt komme til at fryse.

Børn bevæger sig hele tiden i alle tænkelige og utænkelige stillinger. Derfor er det vigtigt at det tøj de har på har yderst god bevægelsesfrihed, de kan ånde i det (bomuld eller uld) og føles blødt at have på.

Nemt tøj til toiletbesøg

Børnehavebørnene går selv på toilettet og skal selv kunne trække bukserne op og ned, og kunne åbne og lukke dem. Hvis de ikke kan det, skal de have nogle andre bukser der er nemmere at håndterer for dem.

Det er til barnets bedste at have joggintøj i bomuld på med strømpebukser indenunder (uldbukser i vinterhalvåret) hver dag – og gerne lidt for stort. Så kan de bevæge sig, som de vil og bliver ikke kolde på benene, når bukserne kravler op.

Ingen stive bukser

Cowboybukser er ikke børnenes behov. De er stive, kolde, stramme og svære at få af og på. De hæmmer deres bevægelsesfrihed og det er ikke sjovt ikke at kunne klatre op i træerne med sine gode venner, fordi man har cowboybukser på inde under flyverdragten. **Derfor er cowboybukser og stramtsiddende bukser i kraftigt, ufleksibelt stof ikke tilladt at have på i Lillely.**

Garderoben i hverdagen

Skriv på tavlen hver morgen, hvad tid barnet hentes om eftermiddagen. Hvis en anden end jer forældre henter, skriver I det også på tavlen eller i kalenderen i garderoben.

På tavlen i vuggestuen skriver vi, hvis barnets har sovet anderledes end normalt.

Hver dag skal kurven i garderoben indeholde **alt** fra årstidens tøjliste.

HUSK NAVN I ALT TØJ

Hvis det for eksempel regner og barnet ikke har gummistøvler med, ringer vi til jer. Så må I enten komme med gummistøvlerne med det samme, eller hente barnet. Lillely har ikke noget lånetøj og man må ikke låne af hinanden.

Hvis der alligevel er noget der mangler, som ikke skal bruges den pågældende dag, skriver vi en sms eller en mail eller hænger vi en post-it seddel på barnets navneskilt. Når I tager den ned, ved vi I har set beskeden.

Hver morgen tager den, der afleverer barnet, det tøj, der skal bruges til dagen ned fra kurven og hænger det på barnets knage. Det er en stor hjælp for barnet og os, hvis tøjet vender med den rigtige side udad (ikke på vrangen).

Hver eftermiddag skal den, der henter barnet, rydde op på barnets garderobepads. Fodtøj skal stå på gulvet under bænken, sutsko skal ligge i sutskokurven, og på knagen hænges kun det tøj der skal bruges i Lillely.

Glemte tøj ligger i glemmekurvene i begge garderober eller kan efterlyses i den lukkede forældregruppe på facebook.

Der er mange børn og voksne i garderoberne, og selvom alle gør deres bedste, vil ting forsvinde. Langt de fleste ting dukker op igen, men mistede ting er desværre en del af det at have barn i fællesskaber uanset om det er dagpleje, vuggestue, børnehave, skole, fodboldklub osv.

Tøjlistre sommer og vinter

Vi anbefaler POMPdeLUX, Reima og Didrikson som overtøjsmærker. Andre kan sagtens være gode, men de nævnte har vi mange erfaringer med og de har aldrig svigtet.

Hos firmaet navnelapper.dk kan man få virkelig gode klistermærker til tøj og sko med barnets navn. De kan holde til vask og almindeligt slid.

En 100% vandtæt skaldragt eller et skalsæt er virkelig godt i stedet for regntøj, så børnene ikke skal tilbringe mange dage i regntøj, der ikke er optilmalt åndbart alle de dage det er vådt, men for varmt til flyverdragt.

Hvert vuggestue- og børnehavebarn har sin egen plads i garderoben med

- en knage,
- en lille kurv på knagen til huer og handsker, og
- en stor kurv i garderoben

I den store kurv skal der hver dag være overtøj til årstiden og ekstra skiftetøj.

Vintertøj – i børnehaven og vuggestuen

Mindst af følgende fra september – april:

Alle børn har hver dag uldundertøj på krop, arme og ben, under det almindelige tøj.

- Et sæt regntøj/skaltøj med stærke stropper under støvlerne, gerne seler over skuldrene, aftagelig hætte, lynlås. Det skal have mindst 8.000 mm vandsøjletryk (vandsøjletrykket angiver hvor vandtæt regntøjet er og står under "produkt detaljer", hvis man køber det på nettet.
- To par støvler - gummistøvler; termostøvler eller lædervinterstøvler, der går højt op på benet.
- To flyverdragter (vuggestue: en dragt) med mindst 8.000 mm vandsøjletryk, stærke stropper under fødderne, aftagelig hætte.
- To sæt skiftetøj komplette inkl. uldundertøj.
- En varm elefanthue
- En let elefanthue
- To sæt vandtætte handsker
- To varme trøjer i uld
- To par varme strømper i uld

**Har vi nævnt,
at der skal
navn i alt tøj?**

- Evt. en "sydvest"/regnhue til regndage

Tøj til at sove i

Vuggestuebørnenes kurv ved puslebordet skal fra september - april desuden indeholde mindst:

- Et helt sæt tøj ALT incl.
- Varm trøje i uld
- Sovedragt i uld
- Hue uden snore i uld
- Sovevanter i uld
- Futter/tykke strømper i uld
- To ekstra sutter/bamser hvis barnet bruger det

Forestil dig, at du skal sidde to timer i et hjulspor fyldt af vand og mudder i tre graders varme uden at blive kold og gennemblødt.

Og pak så tøj til dit barn.

Sommertøj – i børnehaven og vuggestuen

Mindst af følgende fra april – september i både børnehaven og vuggestuen:

- To sæt regntøj/skaltøj med stærke stropper under støvlerne, meget gerne seler over skuldrene, aftagelig hætte, lynlås og med mindst 8.000 mm vandsøjletryk (vandsøjletrykket er det der angiver hvor vandtæt regntøjet er og står under "produkt detaljer" hvis man køber det på nettet.)
- Et par sko uden snørebånd, som barnet selv kan tage af og på.
- Et par sandaler uden snørebånd, som barnet selv kan tage af og på.
- To lette jakker
- To par gummistøvler
- To komplette sæt skiftetøj
- En varm trøje i uld
- to lette elefanthue

Tøj til at sove i

Vuggestuebørnenes kurv ved puslebordet skal fra april - september desuden indeholde mindst:

- Et helt sæt tøj ALT incl
- En tynd hue
- En tynd trøje
- Mindst to sutter og/eller et sovedyr

Uldtøj og uldundertøj

Når jeres barn går i Lillely, siger I ja til at de skal have uldundertøj på HVER DAG i vinterhalvåret.

Vi er en skovbørnehave og er derfor ude hver eneste dag året rundt, uanset vejr og vind. Det er kun sjovt at være udenfor, hvis man ikke fryser.

Derfor skal alle børn i både vuggestue og børnehave fra september til april have uldundertøj på hver dag på både arme og ben under deres almindelige tøj.

De fleste børn producerer ikke selv nævneværdig varme. De bruger deres kræfter på at vokse og udvikle sig og det er derfor vigtigt at deres tøj i høj grad holder på den varme, der kommer fra barnekroppen. Uldundertøj har præcis den egenskab, samtidig med at det kan absorbere 40% fugt og leder det væk fra barnets hud, så barnet forbliver tørt og varmt, selv om det sveder.

Hver sensommer forsøger forældrebestyrelsen at arrangere en uld-aften, hvor der inviteres en forhandler af økologisk uldundertøj. Som regel lykkes det, men ind i mellem kan forhandlerne være lidt tunge at lokke ud af deres huler. Vi får tøjet til en fordelagtig pris og tager det tøj med fra sidste år, som vores egne børn ikke længere kan passe og sælger videre til hinanden. Alle budgetter kan være med og vi hjælper hinanden, med at skaffe det, der måtte mangle. Man skal bruge mindst 2-3 sæt uldundertøj på en vinter.

Varmer trøjer, gamacher, strømpebukser, sovedragter, huer, handsker og sokker i uld har samme egenskaber som undertøjet. Barnet er markant varmere i uld end i f.eks. fleece og termotøj, og kan bedre selv regulere sin varme. Derfor skal undertøjet, der bruges i Lillely, være i uld.

Hvis det ikke bliver besluttet, har uldundertøjet også den fordel, at det kan bruges på på barnekroppen mange gange – ofte kan det bare luftes frem for vaskes, den fordel har man ikke med de syntetiske stoffer.

Der findes mange forskellige kvaliteter af uldundertøj og det er kun ubehandlet uld, der har de gode egenskaber. Man kan kende ubehandlet

uld på at det ikke kan komme i tørretumbleren og ikke er beskrevet som "superwash."

Ubehandlet uld vil sige, at ulden ikke er behandlet med kemikalier eller overfladebehandlet. Ubehandlet uld har et naturligt indhold af lanolin, som gør ulden modstandsdygtig over for snavs og lugt. Uldtøj skal vaskes yderst sjældent og man kan med fordel give det en lanolinkur ved hver vask. Så bevarer det alle de gode egenskaber og forbliver blødt og lækkert.

Billig uld er ofte hentet fra varme egne eller New Zealand og er ikke noget vi anbefaler. Vi anbefaler ubehandlet uld.

Superwash-uld er miljøbelastende, fordi lanolinen vaskes ud i syrebad og erstattes med nylon og voks eller silikone, så det kan klare utallige omgange i vaskemaskinen og tørretumbleren. Det behøver ikke deklareres, at ulden er superwash, men du kan altid spørge producenten eller forhandleren.

FORÆLDRE- SAMARBEJDE

Fællesskabet

Vi vil være en pædagogisk institution, der gør en stor forskel i børnenes og familiernes liv. Vi vil langt mere med samværet med børnene, end pasning og opbevaring, når mor og far er på arbejde. Vi vil hver dag bidrage til deres sjælelige, sociale og fysiske udvikling og trivsel. Vi ønsker at give dem det, I forældre ikke kan, når I er på arbejde. Det kan vi gøre ved at skabe et fællesskab, der rækker ud over familien.

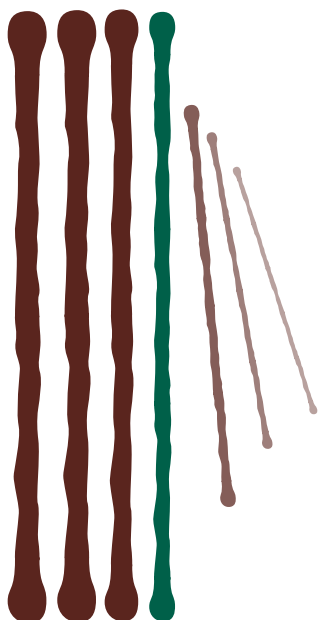
Fællesskabet er skabt ud fra børnenes behov og derfor er der mange regler og samværskulturer i Lillely, der for os voksne kan virke lidt kunstige. Her må vi alle handle til børnenes bedste og give dem den bedste gave af alle – følelsen af at tilhøre og være værdifuld i et fællesskab.

I Lillely oplever børnene det fantastiske i at være en del af noget, der rækker ud over dem selv. De lærer at tage hensyn til det store "vi".

Fællesskabet – den største gave og en stor opgave

Når I vælger at jeres barn skal gå i Lillely, i skole eller i en fodboldklub, vælger I også at barnet og jeres familie indgår i et fællesskab på godt og ondt. I et fællesskab må man nogle gange tilsidesætte sine egne eller sit barns behov for at helheden kan fungere. Og man kan ikke nøjes med at gøre det i handling, man skal også inderst inde bakke det op.

Når barnet ser sine forældre gøre ting for fællesskabet, og barnet kan se, at forældrene synes det er en god ting at gøre, vil barnet efterligne forældrene og selv gøre det samme. På den måde øver de sig i at tilsidesætte egne behov og bliver sammen med de andre børn dygtige til at skabe venskaber og relationer.

I skal som familie i Lillely for eksempel have sagt farvel til barnet senest kl. 9, selvom det måske passer bedre at sove længe. I skal årligt bruge to lørdage formiddag på at komme til havedag i Lillely, selv om I måske mere trænger til en formiddag i nattøj og hjemmehygge. I skal lave legeaftaler og have andres børn med hjem. I skal rydde op i garderoben på jeres eget barns plads og nogle gange også på de andre børns pladser for at give en hånd med at holde orden.

I skal bruge mindst en aften om året på at komme til et timelangt forældremøde hvor mange har noget på hjerte - også noget I ikke synes er relevant, selvom I har travlt på jobbet og mere havde brug for at arbejde derhjemme.

I skal lære rigtig mange nye mennesker at kende, og det kan man kun hvis man smalltalker mange gange med mange forskellige til Lillelys arrangementer og selv åbner op og spørger ind - så opstår der til sidst dybere relationer og venskaber. I vil møde mange mennesker der er familie på en helt anden måde end I er. I skal bruge penge på uldundertøj og overtøj som I måske hellere ville have brugt på noget andet... – listen er uendelig lang.

Men vi LOVER jer at det I får tilbage er det hele værd. I giver jer selv og jeres børn et udgangspunkt for livslange venskaber, oplevelser, sammenhold, når I bruger tid på jeres barns hverdagsrammer. Jo mere engagerede I er i Lillelys værdier og hverdag, desto mere vil jeres barn opleve at hjem og Lillely smelter sammen i en tryk hverdag.

Alle forældre er en stor del af livet i Lillely. Uden jer fandtes Lillely ikke, og vi kan kun være gode pædagoger for jeres børn, hvis vi har god kontakt til jer.

Forventninger til forældre

- Tænk over hvilken stemning, du kommer med når du afleverer og henter dit barn.
- Vi forventer, at I bakker alt det beskrevet her i bogen op. Også selvom I ikke nødvendigvis er helt enige.
- Vi forventer, at børnene spiser god morgenmad, før de kommer i Lillely.
- Vi forventer, at de er udhvilede.
- Vi forventer, at I følger med i nyhedsbreve og på tavlerne, og at I prioriterer forældremøder, således at informationer, som er vigtige, ikke går tabt.

Selv fædre med meeeget lange ben skal gå langs de små hegn, ikke hoppe over ...

(- men vi siger det ikke til nogen, hvis I en lørdag morgen tager ud i Lillely helt alene og springer over hegnet halvfems gange for ligesom at få det ud af kroppen)

- Hvis I er forhindret i at komme til et forældremøde, forventer vi, at I bruger tid på at læse referatet.
- At I hjælper med oprydning i garderoben ved afhentning bl.a. af hensyn til rengøring.

For at det er sikkert og hyggeligt for alle at være i Lillely, er der nogle fælles samværsnormer, vi alle skal huske.

Vi løfter ikke børnene op på ting, de ikke selv kan kravle op på, for det er for farligt. Når de motorisk selv kan klatre op, er de også i stand til selv kravle ned igen uden at falde.

Man skal altid bruge lågerne og ikke træde over det lille hegn, der adskiller vuggestuen og børnehavens have. Børn gør som vi gør, og ikke som vi siger. Så hvis børnene ser vi voksne gå over hegnet, går børnene også over hegnet.

Når man går ind i haven, skal lågerne altid lukkes. Også hvis man bare hurtigt skal hente noget i bilen eller lignende. Børn er hurtige og kan nemt smutte ud, hvis de ser noget spændende på den anden side af hegnet.

Vi er alle ansvarlige for stemningen i huset. Tænk over hvilken stemning du kommer med når du træder ind af lågen. Brug kun mobiltelefoner i nødstilfælde i Lillely. Børnene har brug for forældre og pædagogers totale nærvær til at sige farvel eller hej.

Kommunikationsveje

Gode relationer og godt samarbejde kommer ikke af sig selv. Det kræver god og tryk kommunikation, både når det er positivt og når det er svært. Det kan være sårbart at skulle snakke med sit barns pædagoger om noget, man ønsker anderledes gjort eller om en episode man ønsker var tacklet anderledes.

For at kunne gå på arbejde med ro i maven er man afhængig af, at relationen til dem, der passer på barnet, grundlæggende er fyldt af tryk, åbenhed og forståelse.

Der vil naturligt være mange situationer i løbet af et forældre-Lillely samarbejde over flere år, hvor vi ikke kan forstå baggrunden for handlingerne og de valg, vi hver i sær tager. Her er det vigtigt at huske, at alle omkring barnet vil dets bedste.

Derefter skal man så hurtigt som muligt sørge for åbent at spørge ind til situationen i et forum, hvor der ikke er børn tilstede.

Hjemmesiden www.lillely.dk

Hjemmesiden har et børneintra, hvor I skal oprette en profil på jeres barn. Den indeholder kontaktoplysninger, stamkort og giver adgang til alle andre forældres kontaktoplysninger, så I altid kan komme i kontakt med hinanden. Det er vigtigt, at I selv opdaterer jeres nye adresse eller telefonnumre, hvis de ændrer sig.

På hjemmesiden er der også altid en opdateret kalender med alle ferier, lukkedage, møder, arrangementer og praktiske informationer.

"Forældrehåndbogen" her ligger elektronisk under "dokumenter", hvor der også findes vores aktuelle læreplan, virksomhedsplan, bestyrelsesvedtægter og institutionskontrakt.

Vi skriver også, hvornår næste rundvisning er og om der er ledige pladser eller ledige stillinger.

I hverdagen ved aflevering og hentning

– er det kun hverdagsting om hvordan barnet har haft det i løbet af dagen og hvordan det har sovet og spist, vi kan svare på.

Hvis man henter sit børnehavebarn sent, er det måske en vuggestuepædagog der lukker (eller omvendt), som ikke har været sammen med barnet i løbet af dagen og derfor ikke kan svare på detaljer om barnets dag.

Hvis der er noget der er så vigtigt, at vi skal være sikre på I får beskeden, sender vi altid en sms. Hvis I ikke har fået en sms, kan I stole på, at jeres barn har haft en helt almindelig og dejlig dag.

Sygdom, fridage og lign. dagligdagsbeskeder

skal om morgenen inden klokken 9:00 meddeles på en sms på telefon 42 37 59 90. Vi svare ikke på sms-en, da vi bruger tiden sammen med børnene.

Hvis en anden end mor og far skal hente barnet, skrives dette også i en sms eller kalenderen i garderoben.

Mails

bruges meget i den praktiske kommunikation i Lillely. Når I sender en mail, er I sikre på at vi får beskeden og omvendt.

Mails bruges også, hvis I har noget på hjertet, I ønsker at snakke med os om. I hverdagen blandt børnene har vi stadig ansvaret for alle de børn, der endnu ikke er hentet. De har krav på vores nærvær og tilstedeværelse. Det kan vi ikke give dem, hvis vi skal gå i dybden med emner, der rækker ud over den pågældende dag.

I har krav på velovervejede svar på alle spørgsmål og emner, I ønsker at snakke med os om. Det kan vi ikke give jer, når der er mange børn omkring os. Derudover forstår og hører børn mere end vi aner, og små børneører der hurtigt kan blive bekymrede.

Mails bruges til nyhedsbrevet "Lillelyt". Mails bruges ved afbud til forældrearrangementer, tilmelding til feriepasing, punkter og dagsordener til møder og forældresamtaler, al kommunikation med kommunens pædagogiske konsulenter osv.

Lillelyt er Lillelys nyhedsbrev, som sendes ud pr mail 12-14 gange om året

Lillelyt

er et nyhedsbrev, der kommer på mail cirka en gang om måneden. Her står al aktuel information. Det er vigtigt, at begge forældre læser det og at I husker at vende tilbage på mail, hvis der er noget vi ønsker en tilbagemelding på eller I skal tilmelde jer noget.

Lillelys telefon

Send en SMS til Lillelys telefon på 42 37 59 90 i hverdagen til at meddele barnets sygdom, fridage, skrive hvis andre end I forældre henter barnet og ringe til os hvis I akut skal have fat i os.

Facebook

bruger vi også ofte, men der er intet krav om, at man som forældre skal have en facebookprofil. Der gives ingen vigtig information via facebook og det er helt frivilligt om man vil være en del af de to grupper Lillely har.

Den lukkede gruppe "LillelyFamilier" bruges kun af familier, der har børn gående i Lillely, den er lukket så man skal søge om medlemskab og kun gruppens medlemmer kan se hvad der bliver slået op. Den bruges til billeder fra hverdagen, små anekdoter fra børnene, efterlysning af glemt tøj, annoncering af arrangementer for børnefamilier, salg af brugt børnetøj og andre ting.

Facebooksiden "Lillely" er en åben virksomhedsside, vi bruger som PR platform. Her lægges kun billeder op af de børn, vi har tilladelse til at vise billeder af eller af hele børnegruppen hvor man ikke kan se børnenes ansigter. Her postes pædagogiske artikler, information om ledige pladser, arrangementer i Lillely, hvor alle er velkomne, og generelle nyheder.

I kan bakke op om denne side ved at gå ind på den og trykke "synes godt om" og dele de opslag vi slår op.

Forældresamtaler

En gang om året er der en halv times obligatorisk forældresamtale for hvert barn i Lillely. Dato, tid og sted kommer altid på mail i god tid. Vi gør alt hvad vi kan, for at lægge tiderne så hensigtsmæssigt som muligt i forhold til jeres arbejdstider, men det kan ikke altid lykkes. Samtalerne er i Lillelys åbningstid.

Nogle samtaler holdes i Lillely, andre på kontoret på Steensgaard. Hvis samtalen holdes i Lillely, skal jeres barn sove i Lillely i mens eller være hentet inden I kommer.

Til samtalen snakker vi om, hvordan barnet og familien generelt trives i Lillely og derhjemme, og hvordan det går socialt, sprogligt og motorisk.

Vi snakker om vores samarbejde med jer forældre og om det kommende år for barnet.

Til samtalen vil vi meget gerne høre **alt**, I har på hjerte. Også det kritiske og hvad I kan ønske jer anderledes fra vores side.

Vi tager skriftligt referat i en indsatsplan af samtalen og gemmer det i barnets mappe. Der deltager oftest to voksne fra Lillely, der kender barnet godt.

Vi opfordrer til at begge forældre deltager ved samtalen. Børn er aldrig tilstede ved en forældresamtale (kun børn under et år.)

Det årlige årgangsmøde

Fra 2018 holder vi ikke store fælles forældremøder, men i stedet mødes vi en gang årligt i mindre grupper med forældre, der har børn født i samme år. Mødet sker i Lillelys åbningstid, hvor vi fortæller om jeres barns sociale, motoriske, sproglige og mentale udvikling.

Møderne er jeres møde med personalet. Udover at vi gerne vil fortælle om børnenes nuværende udviklingstrin og give jer praktiske informationer, er det også her vi skal snakke om generelt samarbejde og få jeres tanker og ideer til, hvordan vi er en institution, I fortsat er glade for.

Vi voksne omkring barnet - forældre og pædagoger - er sammen ansvarlige for vores gensidige samarbejde og tillid til hinanden. Ligesom I skal forvente, at så længe I ikke hører andet, er jeres barn i trivsel og I gør alt, hvad vi forventer I skal gøre som forældre i Lillely - så forventer vi, at forældrene altid fortæller os hvis der er noget I ønsker anderledes fra vores side. Det er dét, vi kan bruge årgangsmødet til.

Årgangsmøderne foregår uden børn. Det er et godt sted at stille uddybbende spørgsmål til vores praktiske, pædagogiske og ledelsesmæssige praksis. Vi har brug for jeres tilbagemeldinger, så vi kan skabe en dagligdag for børnene, der bakker jeres familieliv op.

Vi modtager derfor meget gerne jeres forslag til dagsordenen. Vi lover jer et trygt forum, hvor I også kan tage kritikpunkter op uden at det går ud over vores relation i dagligdagen til jer eller jeres barn.

Send jeres punkter på mail til os senest otte dage før mødet på en mail til Lillely@gmail.com.

Hvis det er muligt, er det en stor hjælp hvis jeres barn kan blive hentet af bedsteforældre/legeaftaler den eftermiddag, I skal til møde, da lukkevagten ellers har flere børn end normalt.

Vi opfordrer til, at begge forældre deltager i årgangsmødet. Der kommer en dagsorden på mail en uge før.

Der er mødepligt og "omvendt tilmelding" til alle forældrearrangementer, så vi går ud fra at I kommer, medmindre I har meddelt afbud på mail.

Det er vigtigt som forældre at møde op til forældre årgangsmøder og meget gerne både mor og far.

PÆDAGOGIK

Overordnede tanker

Vores overordnede mål i Lillely er at skabe et hjemligt miljø, hvor vi selv har lyst til at være, hvis vi var børn, eller hvis vi skulle aflevere vores eget barn.

Vores pædagogiske ståsted og menneskesyn hviler på Rudolf Steiners antroposofiske tanker og ideer, som kommer til udtryk i vores måde at arbejde på, og i vores holdning til verden omkring os, og til menneskene, der bebor den.

Vores målsætninger er procesorienterede. Vælger man Lillely, vælger man også en bestemt pædagogik: "Steiner-pædagogikken" og vores tolkning og overvejelser omkring denne pædagogik.

Pædagogikken kendetegnes blandt andet ved et særligt menneskesyn, der deler opdragelsesperioden op i tre livsafsnit.

Første livsafsnit er fra nul til syv år.

Det karakteristiske i den første syvårs periode er, at børn handler; de gør tingene. Senere bliver dét, de gør, dem bevidst som tanke-begreb. Som eksempel kan nævnes et barn, der står og rører i en gryde med sand. Barnet er i sin bevægelse, og hans røren er en bevægelse, som er en efterligning af en bevægelse, han før har set gjort af en voksen, og han afprøver denne handling.

Barnets rækkefølge er: Handling, oplevelse og indsigt. Man kunne sige vilje, følelse og tanke. Hos barnet forholder det sig modsat den voksne, idet den voksne *først* tænker, *så* føler, *hvorefter* der handles.

Overskriften for barnets første syv år er først og fremmest, at gøre, at handle.

Impulsen kommer udefra. Dette kan vi skabe rammerne for ved at arbejde med anerkendende relationer, og ved at skabe et miljø, hvor der er udfoldelsesmuligheder, rummelighed og plads til forskellighed i et fællesskab,

Barnet skal føle sig tryk og have tillid til de voksne, som de omgås.

Det at arbejde anerkendende er ikke en arbejdsmetode, men handler grundlæggende om, hvordan vi er i relation med hinanden. Det handler om samspillet imellem mennesker, små som store.

Det er altafgørende at det miljø, som vi omgiver os med og skaber for os selv og børnene, er trygt og at alle føler sig set som dem de er.

I Lillely er vi bevidste om, hvordan vi møder børnene, forældrene og vores kolleger. Alle skal føle, at der er plads til dem, og at der er plads til alle på trods af forskellighed. At vi forsøger at forstå hinandens intentioner positivt, og at vi ser muligheder frem for begrænsninger. Vi møder alle mennesker, der kommer i Lillely på denne måde. Vi giver dem hånden og ser, mærker og anerkender, at de er her.

Børnene i Lillely støttes i at lære at klare mange af dagens udfordringer selv. Vi arbejder med at give dem redskaber til at indgå i positive relationer med hinanden og de voksne. Vi er efterlignelsesværdige rollemodeller i samspillet, og støtter børnene i at sætte ord på deres følelser.

Vi tror på, at børn trives bedst i respektfulde og ligeværdige miljøer. Vi er bevidste og tydelige i, *hvad* børnene har indflydelse på, og hvad de *ikke* har – vi er ligeværdige, ikke ligestillede.

Vi finder det helt afgørende, at der er tæt kontakt mellem Lillely og familien.

Det er afgørende for børnenes trivsel, at vi er tydelige i vores forventninger til forældrene, og at vi altid formidler åbent og ærligt til forældre. Forældrene kender jo deres børn bedst, og I skal altid informeres om jeres børns trivsel.

I tilfælde af bekymringer vedrørende barnet, skal forældrene tages med på råd. Vi tager derfor udgangspunkt i familiens ressourcer og hjemmets daglige rutiner på en imødekommende og positiv måde.

Barnets efterligning

Pædagogikken tager afsæt i barnets efterligning

Børn lærer og orienterer sig i verden ved at efterligne deres omgivelser. Derfor må alt, der omgiver børnene, være sundt og efterlignelsesværdigt. Dette afspejler sig i det æstetiske i de fysiske omgivelser, i vores påklædning, i vores relationer til hinanden, i vores toneleje og ordvalg – i alle handlinger.

Barnet efterligner helt af sig selv, det kan ganske enkelt ikke lade være. Fra barnet er helt lille, begynder det på denne efterligning, som er en handlende måde at tilegne sig verden på. Alt hvad der sker i omgivelserne, efterligner barnet. Det er ikke altid man kan se det umiddelbart, og alligevel er det tydeligt hos de fleste børn. Processen er næsten konstant i den første syvårsperiode.

Derfor er livet i Lillely tilrettelagt på en måde, så behovet hos barnet bliver tilgodeset og plejet.

Her er de tre karakteristiske måder at efterligne på:

Barnet ser og efterligner øjeblikkeligt: Dette er den mest enkle form for efterligning. Hver dag barnet kommer i Lillely, vil det finde voksne i gang med at arbejde og dette arbejde vækker

barnets interesse. Barnet er ikke forpligtet til at deltage, men gør det alligevel. En helt almindelig reaktion er: "Må jeg være med?", eller "Jeg vil også."

Barnet oplever og efterligner gradvist: Her er efterligningsformen mere forsigtig, men kraftfuld eftersom det er en indre efterligning. Denne form er afhængig af ansvarlighed i den voksne verden, for barnet tager her holdninger, humor og vaner fra sine nærmeste omgivelser. Dette kan, over nogen tid, påvirke hvert enkelt barn til, hvordan det senere vil blive.

Barnet oplever og efterligner senere: Denne efterligningsform kan iagttages i den frie leg. I legen udlever barnet sine oplevelser, hvor det giver udtryk for konstant efterligning.

Børn har brug for forbilleder; ved hjælp af forbilleder tilegner børn sig deres adfærd – især de første syv år. Forældrene er barnets vigtigste forbilleder. I Lillely er pædagogerne forbilleder.

Legen og efterligningen

Den frie leg er så meget mere end det lyder af.

Børn lærer ved efterligning. De gør som vi gør og ikke som vi siger – det har alle forældre erfaret. Derfor må alt, hvad vi voksne foretager os, være efterligningsværdigt og skabe inspiration til børnenes leg. Vi voksne er med til at skabe rammerne for børnenes leg ved at udføre nødvendige gøremål som madlavning, håndarbejde, save brænde, fodre dyrene, gøre rent osv.

På den måde oplever barnet de helt basale ting man gør som menneske, for at vi kan have det godt – vi planter urter sammen med børnene i haven, senere høster vi dem og bruger dem i maden. Barnet er med – ser, efterligner og forstår til sidst verden og hvad det vil sige at være menneske i den.

Vi er hele tiden i nærheden af børnene, så vi kan støtte og vejlede i legen, hvis der er brug for det. Børnene hjælper til i det omfang de har lyst og leger omkring os. Herved kan legen udvikle sig uden voksenindblanding og blive skabende og lærerig for barnet.

Legetøjet og oprydning

Legetøjet i Lillely er nøje udvalgt i form og materialer: Vi vælger kun naturmaterialer, da det giver børnene de mest ægte sanseindtryk af verden. En lastbil skal være tung, en dukke skal være blød, en gryde skal være kold. Det skaber en sand oplevelse for barnet.

Børn sanser meget mere af verden end vi voksne gør, og vi skal derfor skabe harmoniske æstetisk smukke omgivelser for dem. Både for at de ikke bliver overstimulerede og for at styrke deres æstetiske sans.

Når børn leger rollelege, tilegner de sig alle livets sociale regler. Det er fuldstændig afgørende for deres trivsel, at de kan begå sig i samvær med andre, og derfor skal de have så meget tid som muligt at lege med

hinanden i. Selvfølgelig med en voksen i nærheden til at støtte og vejlede, hvis der bliver brug for det.

Legetøjet er udvalgt, så det lægger mere op til fælles rollelege end individuelle aktiviteter.

Der er biler, dukker, køkken, klæd-ud-tøj, togbane, arketyperiske figurer og klodser. De må flytte alle møbler, lave huler under spisebordet og lege bus med spisestolene. Kun fantasien sætter grænser, og klodserne bliver til en agurk i køkkenet, dukkens dyne til et bussæde når alt flyder og roder og børnene har det skønt.

Vi rydder op i fællesskab, og alle hjælper til.

Men oprydningen begynder ikke med, at en pædagog siger: Nu skal vi rydde op! Den er også en leg.

Vi voksne starter med at synge ryd-op-sangen og helt af sig selv falder børnene ind i oprydningen. Alting har sin rette plads, så alle kan være med. Vi er først færdige når vi har fundet sømanden der har gemt sig under sofaen og har sin plads på skibet, dukkerne er puttet kærligt under dynen, bilerne er kørt i garagen, klodserne er i kurven, eventyret er sat fint op, klæd-ud-tøjet er hængt på bøjler og tæpperne lagt pænt sammen. Når børnene oplever, at vi passer på tingene, gør de det også.

Vi lærer for eksempel børnene, at man ikke kaster med dukkerne for "det kan de ikke lide", og at man ikke træder på legetøjet på gulvet, men går fint udenom.

Hvis et barn en dag ikke har så meget energi eller har brug for stille aktiviteter alene, hjælper vi dem et roligt sted hen. Så lægger de puslespil, spiller et spil sammen med en enkelt anden, kigger i bøger, tegner eller lignende og får nye kræfter.

Børn med særlige behov

Hvad er "børn med særlige behov"?

Betyder børn der har brug for ekstra hjælp fra en pædagogisk konsulent udefra til deres udvikling og trivsel udover den hjælp pædagoger i Lillely og I forældre kan give dem.

Hvorfor hjælp udefra?

Pædagoger i Lillely er primært uddannet til samvær med en børnegruppe med børn i almindelig udvikling og trivsel. Vi har ikke en fireårig overbygningsuddannelse i børns sprog eller en fysioterapeut uddannelse med speciale i børns motorik, og derfor har vi ofte specialkonsulenter indover. Vi er uddannet til at få øje på, når børn ikke trives eller ikke udvikler sig alderssvarende, og derudover kan vi lave de tiltag for og øvelser med børnene som specialkonsulenterne udefra fortæller os er gode for det enkelte barn.

Hvem kan få hjælp?

Alle børn i Lillely har samme ret til hjælp fra pædagogiske konsulenter, som hvis de gik i en kommunal institution og vi kontakter ofte både sundhedsplejerske, talepædagog, familieterapeuter, børnepsykologer og fysioterapeuter for at få øjne udefra til hjælp til barnet eller familien.

Omkring en fjerdedel af børnene og familierne får på et tidspunkt i løbet af deres år i Lillely hjælp af en konsulent udefra til enten sprog, motorik eller adfærd.

Hvordan ved vi, at der er brug for hjælp udefra?

Det fortæller vi jer i samme øjeblik, vi vurderer at det er nødvendigt.

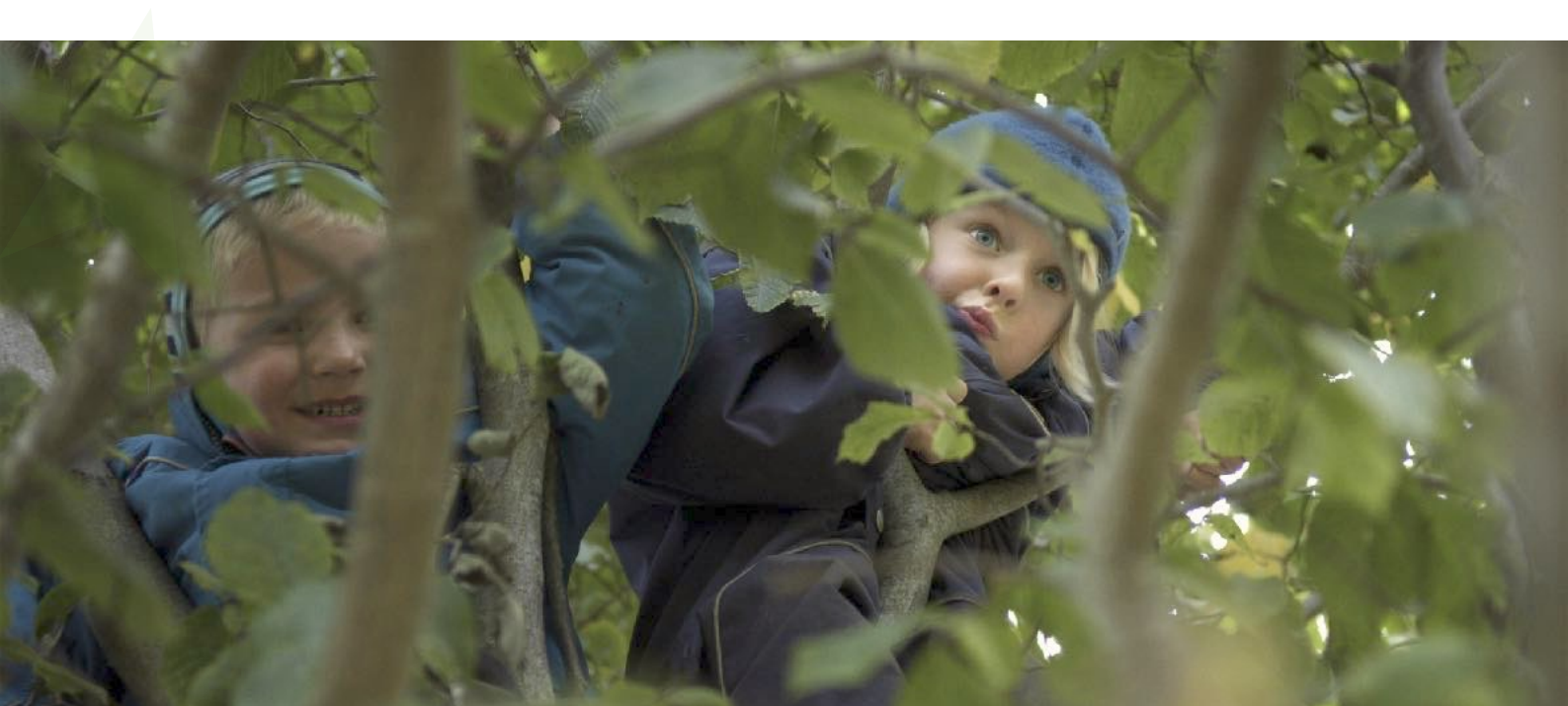
Et almindeligt forløb for børn i almindelig trivsel og udvikling er, at vi snakker sammen en gang om året til den obligatoriske forældresamtale, og ikke på andre tidspunkter kontakter jer. Ved den årlige forældresamtale fortæller vi jer at jeres barn er aldersvarende motorisk, sprogligt og socialt, er glad og tryk, og at vi ingen særlige hensyn tager til jeres barn. De indgår i aktiviteter og sine relationer på bedste vis.

Men som sagt er det langt fra alle børn, der udvikler sig uden små eller store bump på vejen.

Hvis vi beder jer komme til en ekstraordinær forældresamtale, er det ikke en kritik af jeres måde at være forældre på! Det er helt almindeligt i Lillelys hverdag, at vi ser et barn i en periode pludselig ikke trives, som det plejer, og det reagerer vi på ved at tale med jer. Alt efter hvad I fortæller om jeres oplevelse af situationen, ser vi tiden an eller går videre med yderligere tiltag.

Hvordan forløber processen og hvad skal I have fokus på?

Første skridt på vejen til at bede om hjælp udefra, er at vi har haft mindst en ekstraordinær forældresamtale med jer. Enten ved et møde eller telefonisk. Det er ikke sikkert, at det første møde udmønter sig i en

pædagogisk konsulent bliver tilknyttet jeres barn, men i mange tilfælde gør det, og det er positivt både for jeres barn og jeres familie.

Det er vigtigt at holde fokus på hjælpen udefra som omsorg til jer og jeres barn – selv om man som forældre er sårbar. Som forælder gør man det bedste, man ved, for ens barn. Selv om fagfolkene i forløbet

Det er vigtigt at holde fokus på hjælpen udefra som omsorg til jer og jeres barn – selv om man som forældre er sårbar.

måske kommer med råd til ting, I kan gøre på en anden måde derhjemme, er det vigtigt at se som en del af det, vi i fællesskab kan gøre for jeres barn, og ikke som en kritik af jeres forældreverner.

Der er mange store følelser på spil, når det gælder ens børn. Det er

almindeligt, hvis I efter denne første samtale eller en af de kommende i forløbet, bliver chokerede og vrede – og hvorfor har Lillely ikke tidligere har sagt noget om problematikken?

Vi har ikke sagt noget inden samtalen med jer, fordi vi har vurderet at problematikken lå indenfor almindelige udsving i trivsel, og vi har skulle se tiden og effekten af vores tiltag an før vi går videre. Langt de fleste gange vender børnenes trivsel tilbage i det positive spor, vi kender. Men når vi kan se, at det ikke er et naturligt udsving i trivsel, kontakter vi jer med det samme.

Vi arbejder kontinuerligt med at observere og beskrive et barns problematikker og udvikling i kommunens skabelon, der hedder en "indsatsplan". Her beskrives blandt andet barnets/familiens nuværende udfordringer, hvilke mål vi ønsker at nå, og hvilke tegn der evt. kan bekræfte, at vi er på rette vej. Før man kan få hjælp udefra, skal indsatsplanen gøres færdig. Planen skal underskrives af jer forældre før Lillely sender den af sted, og I skriver i feltet for "forældrekommentarer", hvordan I oplever situationen.

Vi sender derefter indsatsplanen til kommunens koordinerende konsulent, der tager stilling til, hvad der videre skal gøres.

Vi sender aldrig noget ud af huset før I forældre har læst det igennem.

Hvad er I forældres rolle, når jeres barn får hjælp udefra?

Hvis et barn har udfordringer, det skal hjælpes med, forventer vi at I forældre i meget høj grad deltager i processen med konsulenten, der kommer til Lillely eller hjem til jer.

Det kan evt. betyde, at I i en periode er nødt til at lave om i jeres hverdag, fordi jeres barn har ekstraordinært brug for jer.

I perioden før og under en særlig indsats for jeres barn, kan det indebære både møder midt i arbejdstiden, måske kørsel til f.eks. fysioterapeuten, I skal udfylde papirer og svare på mails. Måske skal I sætte tid af til hver dag at træne med barnet derhjemme med de opgaver konsulenten anbefaler, vaner der er u hensigtsmæssige for barnets trivsel lægges om, og I skal skriftligt opdatere Lillely i processen.

I det hele taget er det jer forældre, der skal tage førerrollen.

Hvis overskuddet ikke er til det i familien, går Lillely selvfølgelig forrest, men det er ikke af manglende lyst eller

tid, vi ikke gør det automatisk.

Et barn lærer bedst af sine forældre, så en stor ekstraordinær sprogindsats i børnehaven vil gavne barnet, men et forældrepar, der øgede fokus på at hjælpe barnet derhjemme, vil langt hurtigere have større effekt.

Prøv at tænke tilbage på jeres barndom. Hvem har præget jer mest og hvem efterligner I mest med vaner, tankemønstre, sprog, forhold til jeres krop og relationer til andre mennesker - de pædagoger og lærere I har mødt på jeres vej eller jeres forældre?

Vi kan i Lillely lave mange mange indsatser for jeres børns udvikling og trivsel, men det er en dråbe i havet. I er jeres børns hav - det er familiens handlinger og vaner, der virkelig former dem og derfor har I forældre nøglen til at hjælpe jeres barn bedst.

Hvordan ved vi, at vi er nået i mål?

En ekstraordinær indsats for at vende et barns trivsel og udvikling til det positive kan ende på mange måder. Måske bare en samtale med jer forældre, måske et besøg af en konsulent, der observerer barnet og kommer med øvelser til barnet der skal varetages af jer og Lillely, måske et større udredningsforløb med flere besøg af konsulenter, der udmønter sig i støttetimer til barnet eller måske I tilbydes fem gange familierapi for at få løftet hele familiens trivsel.

Vi er i mål, når specialkonsulenten afslutter sagen. Nogle gange fortsætter indsatsen i skolen.

Der er to forudsætninger for, at vi kan hjælpe barnet og komme i mål.

- 100% åben og ærlig kommunikation. Mange svære ting skal siges højt både fra jer forældre og fra jeres barns pædagoger.
- Aftaler skal overholdes. Når vi aftaler hvad hjemmet og Lillely skal gøre, skal vi kunne stole på at den anden part gør som aftalt.

Den åbne og ærlige kommunikation betyder, at Lillely ALTID orienterer jer forældre om alt, hvad vi ved og tænker om barnet og situationen.

Ofte kan vi kun beskrive hvad vi ser, og vi har ikke en konklusion eller løsning. Det har vi specialkonsulenterne til at hjælpe med.

Hellere en gang for meget ...

Vi starter hellere et forløb for meget end et for lidt, så vi ikke taber et barn på gulvet, vi kunne have grebet. Når vi har beskrevet for jer, hvad vi ser og afventer hvad en specialkonsulent siger om situationen, viser det sig heldigvis indimellem at der ikke er et større problem eller at problemet har løst sig selv.

Dette er glædeligt og ikke en forkert procedure fra Lillely. Som at gå til lægen med alarmerende symptomer, og så viser det sig efter lidt undersøgelser at det var harmløst.

Sådan arbejder 'systemet'

Har I brug for en introduktion til, hvordan de forskellige dele af systemet omkring små børn fungerer, kan I læse på nogle af nedenstående links.

Der er en række politiske mål, rammer og redskaber, vi bruger i det pædagogiske arbejde, og specielt ved børn med særlige behov. Det kan være svært at skille dem fra hinanden, så her er en lille "ordbog".

Sammenhængende børnepolitik: Vi arbejder som privat institution ud fra Faaborg-Midtfyn Kommunes sammenhængende børnepolitik.

Den kan ses her: http://www.fmk.dk/fileadmin/user_upload/Dagtilbud-Born/bladrepdf/Sammenhængende_børnepolitik/index.html#/1/

Læringsstjernen: Er en skabelon, der viser kommunens pædagogiske mål for børns udvikling. Målene er implementeret i Lillelys læreplan og daglige, ugentlige og årlige rytme.

Den kan ses her, hvis man klikker på den lille skærm til højre på siden.

<http://www.fmk.dk/borger/familie-boern-og-unge/boernepasning/udvikling-af-dagtilbud/paedagogiske-laereplaner-i-dagtilbud/>

Indsatsplan: Er en skabelon der bruges til et barn, der har ekstraordinære udfordringer. Det kan være alt fra faldende trivsel, sprogvanskeligheder eller motoriske vanskeligheder. Planen beskriver den nuværende situation, hvilken indsats, der er aftalt med hvem, og hvornår der skal evalueres på indsatsen. I forældre har altid ret til at se barnets indsatsplan.

Vi tager referat i en indsatsplan ved alle årlige forældresamtaler.

Indsatsplanen kan ses her

http://www.fmk.dk/fileadmin/user_upload/Dagtilbud-Born/Skabelon_indsatsplan.pdf

Læs om brugen af indsatsplaner her: <http://www.fmk.dk/borger/familie-boern-og-unge/boernepasning/nyttige-oplysninger-og-regler/boern-med-saerlige-behov/>

Handleguide: Er en oversigt over hvilke veje, man skal gå i det kommunale system, for at hjælpe et barn der har ekstraordinære udfordringer.

Den kan ses på <http://www.fmk.dk/borger/familie-boern-og-unge/underretning/handleguide/>

Børnelinjen: Er en skematisk oversigt over tegn på børns trivsel eller mangel på samme. Den er at finde i "handleguiden".

Kvalitetstandarden for tidligt forebyggende indsats: Her findes en vejledning til, hvad man kan yde af hjælp til familier i Faaborg-Midtfyn Kommune.

http://www.fmk.dk/fileadmin/user_upload/BUR/Kvalitetsstandard-vedr-Borne-og-Ungera-dgivningens-forebyggende-arbejde.pdf

Dagen i Børnehaven

Vi har et pædagogisk mål med alt, vi gør sammen med børnene. Derfor er dagens rytme og praktiske gøremål det fundament, vores pædagogik hviler på.

Vi går hver dag ud om morgenen, når det bliver lyst. I sommerhalvåret går vi udenfor omkring kl. 7:30

En dag om ugen går halvdelen af børnehaven på heldagstur til Steensgaard. Børnene afleveres i Lillely og hentes på Steensgaard.

Se afsnittet her i bogen om "bondegårdstur"

De andre dage ser således ud - uanset vejret:

06:00 Fri leg og aflevering. Vi spiser morgenmad, og forbereder middagsmad. Børnene hjælper, hvis de har lyst eller leger omkring os.

09:00 Alle er afleveret. Morgensamling med sangleg, og derefter går vi i skoven eller bliver i haven og laver "dagens aktivitet".

09:45 Spiser vi formiddagsmad.

11:45 Går vi i garderoben og på toilettet.

12:00 Får vi eventyr.

12:15 Middagsmad – samme ret på hver ugedag. Altid økologisk.

12:45 Dandering – vi hviler inde i skurvognen.

14:00 Vi spiser eftermiddagsmad og der er frivillige aktiviteter og fri leg til alle er hentet senest kl. 16:15.

Dagen i vuggestuen

Vi går hver dag ud om morgenen, når det bliver lyst. I sommerhalvåret går vi udenfor omkring kl. 7:30

06:00 Fri leg og aflevering. Vi spiser morgenmad, laver middagsmad, havearbejde og forskellige aktiviteter. Børnene er omkring os og hjælper, hvis de kan og har lyst.

08:45 Fælles oprydning og vi går i garderoben og får tøj på.

De børn, der har brug for at sove to gange på en dag, bliver puttet.

09:00 Alle er afleveret. Fri leg i haven eller indenfor for de mindste. Børn på to år og mere går på tur i skoven.

09:45 De sovende børn vågner og kommer op og indenfor.

10:00 I garderoben og på toilettet for alle.

10:30 Middagsmad. Samme ret på hver ugedag. Altid økologisk.

11:00 Fri leg og puttetid

12:00 Alle sover

13:30 - 16:15 Børnene vågner og får eftermiddagsmad. Der er fri leg og frivillige aktiviteter indtil alle er hentet.

Dagen og ugen, sommer og vinter

I sommerhalvåret (cirka fra påske til efterårsferie) er både vuggestuen og børnehaven udenfor hver eftermiddag.

I vinterhalvåret (cirka fra efterårsferie til påske) tilbringes eftermiddagen inde.

I vinterhalvåret er børnehaven oftere på tur i skoven end i sommerhalvåret. Dette fordi vi har brug for at bevæge os for at holde varmen i de mange timer, vi er ude.

Børnene nyder meget at være hjemme i haven og fordybe sig i legene i sommerhalvåret, så her er vi kun på tur i skoven et par gange om ugen. Her er skoven ofte også ufremkommelig på grund af brændenælder og brombærbuske i bare sommerben.

Dagens og ugens aktiviteter

Dagen er rytmisk tilrettelagt ud fra tanken om en vekslen mellem fri leg og voksenstyret aktivitet.

Her er en beskrivelse af nogle af de mange aktiviteter, vi laver i Lillely.

De fleste aktiviteter går igen i både vuggestuen og børnehaven, selvfølgelig under hensyn til børnenes alder og udviklingstrin.

Fri leg

Den frie leg er så meget mere end det lyder af. Børn lærer ved efterligning. De gør som vi gør og ikke som vi siger – det ved alle forældre. Derfor må alt, hvad vi voksne foretager os, være efterligningsværdigt og skabe inspiration til børnenes leg.

Vi voksne er med til at skabe rammerne for børnenes leg, når vi laver mad, nørkler med håndarbejde, saver brænde, fodrer dyrene og gør rent.

Børnene hjælper til i det omfang, de har lyst, og leger omkring os. Herved kan legen udvikle sig uden voksenindblanding og blive skabende for barnet. Legetøjet i naturmaterialer er med til at stimulere barnets sanser og fantasi.

Sangleg

Musik og sang fylder meget i hverdagen.

Når dagen begynder, samles vi alle i en kreds og synger goddag til dem der er her, og nævner dem der mangler. Vi laver rim og remser – på dansk, engelsk, tysk, fransk og spansk - fingerlege og rollelege. Børnene øver sig i at være i centrum og lade andre komme til. Vi synger om årstiden og festerne og den danske kultur.

Til alle sange og remser laver vi bevægelser, som børnene efterligner. Dermed bliver sanglegen et vigtigt redskab til at børnene kan øve sig kropsligt, de øver deres sprog og deres grov- og finmotorik.

Fælles madlavning og spisning

Når børnene kommer om morgenen, dufter køkkenet allerede af mad og dagens råvarer. De kommer ofte ud i køkkenet og vil gerne hjælpe. De skræller, skyller, skærer, rører og hælder med stor fornøjelse – og de elsker børnehavens mad.

Når vi har været udenfor hele formiddagen, kommer vi ind til et bord dækket med levende lys, en buket blomster, tallerkner og glas.

Alle har faste pladser, og vi synger en sang inden vi spiser. Vi spiser i rolig stemning og børnene spiser grøntsager i så store mængder, at forældrene har svært ved at tro det. Nye børn oplever at de andre børn elsker maden, og så spiser de oftest også selv med stor lyst.

Vi holder bordskik og bliver siddende til alle er færdige og synger en tak-for-mad sang.

Eventyr

I børnehaven får børnene fortalt eventyr før middagsmaden og før de får lov at hvile sig.

Eventyret skaber billeder i fantasien hos barnet, de øver sig i at koncentrere sig og lytte. Vi tænder et lys, synger eventyrsangen og fortæller uden en bog.

Vi bruger ofte et lille dukketeater til at understøtte fortællingen og billederne, og gentager det samme eventyr i mindst en uge, så børnene kan tage det rigtigt til sig. Alt efter børnenes alder laver vi remseeventyr, folkeeventyr eller årstidsfortælling.

Hviletid - dandering i børnehaven

Hver dag hviler alle børn sig i en halv time. Alle har 2 tæpper med hjemmefra som dufter dejligt af tryghed. Ikke alle falder i søvn, men alle får ro til at mærke sig selv og hvile sanserne. Der er helt stille, og vi vågner langsomt op med nye kræfter.

Denne stund gør at ingen børn er overtrætte når de bliver hentet. Der er stadig kræfter til en hyggelig eftermiddag hjemme hos jer forældre.

Derfor vækker vi ikke børn til dandering

Vi anbefaler på det kraftigste at børn må sove til de selv vågner efter dandering.

Søvn er et fysisk behov på lige fod med mad. Hvis børn (eller voksne) får for lidt søvn, går det ud over deres trivsel og udvikling.

Vi vil gerne være med til at lave en god "døgnsøvnscyklus" for barnet og vi har forståelse for at tiden i Lillely er en del af barnets søvnrytme.

Vi vækker ikke børn, der efter en halv times hvile til dandering er i dyb søvn. Så prøver vi ti minutter senere igen, og vækker dem, når de kan vågne af at vi tager dynen af dem, nusser dem på ryggen og siger deres navn.

Hvis barnet har været tydeligt træt og grådlabilt i løbet af formiddagen, vækker vi dem ikke efter dandering.

Børn, der falder i søvn til dandering, har brug for mere søvn end de får om natten - ellers falder de ikke i søvn midt på dagen. Hvis I ønsker, vi vækker et barn, der er faldet i søvn til dandering, skal I bede om en søvnsamtale med Julie, og her laver vi i samarbejde med jer en periode på maks et par måneder, hvor I putter barnet tidligere og tidligere om aftenen, indtil vi kan se at barnet ikke længere falder i søvn i Lillely.

Det er helt almindeligt at et barn under fem år skal sove kl. 18 hvis de skal op næste morgen inden kl. 7.

Børn er forskellige, men overordnet kan man sige at man har ramt den gode søvncyklus for et børnehavebarn, når barnet selv vågner inden vækkeuret om morgenen, ikke falder i søvn til dandering og har en eftermiddag med overskud til leg og samvær uden træthedsgråd.

Se vores søvnskema og læs mere under punktet 'Søvn'.

Bagedag

Bagedagen starter med, at vi i fællesskab tilbereder dej til brød.

Nogle børn kværner måske hele kærner til mel på en hånddrevet kværn. Dejen hæver, og børnene deltager i bageprocessen. Vi ælter, former, sætter på plade og oplever brødet bages.

Vi mærker duften af det friskbagte brød, når det kommer ud af ovnen. På den måde oplever barnet hele processen fra korn til færdigbagt brød. Vi smører bollerne og nyder frokosten i fællesskab.

På bondegårdstur – for børnehavebørnene

En gang om ugen går cirka halvdelen af børnehavebørnene til Steensgaard hele dagen på bondegårdstur. Her besøger de køerne, grisene, fårene, ænderne eller køkkenhaven. Vi følger med i, hvad traktoren laver på marken, fanger fisk i søen, leger gemmelege i juletræerne, triller på trillebakken, hopper på hoppebakken, hviler os under de blomstrende æbletræer og klatrer i nøddetræet.

De børn der ikke er med på den store bondegårdstur til Steensgaard, er på bondegårdstur til Kaj Verner, som er Lillelys nabo. Her ser vi fårene blive klippe, giver de små lam sutteflaske, følger med i gåseæggenes udklækning, leger med hunden Rasmus og mange andre ting.

Vi hører eventyr, spiser og danderer hjemme i Lillely og børnene skal også hentes i Lillely.

Det er pædagogerne, der afgør hvilke børn der skal med på hvilken tur. Der er mange pædagogiske tanker om gruppen, det enkelte barn og relationerne bag valget. Barnet er i gruppen mindst et halvt år ad gangen, før vi laver nye grupper.

Hvis I forældre ønsker at få uddybet hvorfor jeres barn er i den ene eller anden gruppe, så sig endelig til.

Bondegårdsturene er børnenes yndlingsdag uanset hvilken gruppe de er i.

Børnene kan hentes på Steensgaard eller i Lillely mellem klokken 13:30 og 16:15.

Lillely har et hus med lukket have på Steensgaard. Det er et lille bindingsværkshus til højre for hovedbygningen og godskontoret. Her skal alle børn have et liggeunderlag, en sovepose og en drikkedunk liggende. De tre ting kan blive hele året rundt, så I ikke skal slæbe dem med hjem.

Når I skal hente jeres barn på Steensgaard, kører I ind ad alleen fra Assensvej, forbi Spiseriet og den store maskinlade og parkerer ude på grusvejen.

På den måde er der mindst muligt trafik foran hovedbygningen og godskontoret.

Maledag

Vi maler med flydende akvarelfarver på vådt papir:

Børnene stifter bekendtskab med farvernes væsen, lever sig ind i hvordan farverne er, hvordan de mødes og blander sig, helt uden forklaring.

De erfarer selv, hvordan den grønne farve opstår i mødet mellem den blå og den gule. Når vi maler, er det altid i en rolig

atmosfære, hvor barnet får ro til at fordybe sig – en ren sanseoplevelse. Når vi maler med naturlige farver vådt i vådt, oplever barnet, at billedet aldrig bliver "grimt" eller "forkert".

På skovtur

Alt efter årstiden er der rig mulighed for at samle fastelavnsris, plukke anemoner, høre fuglestemmer, klatre, balancere, samle kogler, mos og lege i skoven.

Båldag

Båldagen er et heldagsprojekt, som involverer mange sanser, og som er fuld af opgaver for store og små.

På båldagen startes bålet tidligt, måske før det er blevet rigtig lyst. Vi renser grøntsager, snitter, river og smager. Grøntsagerne giver mange gode sanseindtryk, smag, form og farve.

Nogle børn saver brænde af tykke grene hentet i skoven. Nogle kan sidde ved bålet og iagttage, andre kan lege eller arbejde med snitteværktøjet i et lille stykke træ.

Vi har også det for øje, at børnene skal lære at omgås bålet på en afslappet, fornuftig og ansvarlig måde. Dette mål kan vi kun nå, når en voksen påtager sig ansvaret for bålet og holder øje med at "bålreglerne" overholdes.

Årstidsfesterne

Ligesom den danske jul er fyldt med traditioner som børnene kender og elsker, har vi i Lillely 10 årstidsfester, der tager udgangspunkt i naturens gang.

Børnehavebørnene bruger tiden op til festen på alverdens forberedelser og glæder sig meget til selve festdagen. Det er et stort fællesskab for dem, hver gang der er et arrangement i børnehaven, og det er derfor vigtigt at I forældre prioriterer, at barnet er i børnehaven på de dage, vi har årstidsfester.

Hvis de holder fri og ikke oplever festdagen, føles det for barnet som at være med i hele decembers forberedelser, men ikke til selve juleaften.

Hvis I forældre er forhindret i at deltage ved de lejligheder, hvor I er inviteret med, er barnet meget velkomment med en bedsteforælder eller anden voksenven.

Nogle fester er kun for børnehaven, nogle for både vuggestuen og børnehaven, nogle er med forældre og nogle er for alle der har lyst.

Herunder kan I læse om baggrunden for den enkelte fest og for hvem og hvordan den holdes.

Februar

Fuglefest i børnehaven

Vi laver mad til fuglene som f.eks. fuglekugler af grankogler og hænger dem i hele haven.

De næste uger går med ivrigt at iagttage fuglene helt tæt på og se, hvor glade de er for vores vinterbidrag til dem. Kun for børn.

Marts

Fastelavn i børnehaven

Vores fastelavnsfest tager altid udgangspunkt i et tema hentet i eventyrets verden. Det kan være Kong Vinter og Prinsesse Forår, som indbyder til fest på slottet, Fest i Riddersalen, Bryllup på Krystalslottet eller Vinterfest hos dyrene i skoven.

Alle børnene møder udklædte i dragter, som passer ind i temaet (information kommer I god tid på mail), og børnehaven er pyntet fint

op.Vi får også tid til at gå en tur rundt i haven og vække de små blomsterløg og frø i jorden med fastelavnsrisene. Dem har vi lavet pynt til i løbet af ugen op til festen. Kun for børn.

Farvel til skolebørnene

Hvert år den 1. april skal årets skolebørn starte i skole. Den sidste hverdag i marts siger vi farvel til børnene og deres forældre i Lillely.

En fest for alle børn, forældre og bedsteforældre.Vi opfordrer kraftigt til at alle kommer og er med denne dag. Det er en meget stor dag for de familier, der siger farvel til Lillely og alle dem, der har haft en hverdag sammen med barnet i mange år.

Børnene har øvet et teaterstykke, de viser os alle og de har selv syet kostumerne i "femårsklubben", som de har haft en formiddag om ugen de sidste måneder.

Når stykket er slut, går de for sidste gang som børnehavebørn ud af Lillely med mor og far i hånden gennem rosenporten, som alle vi andre danner igennem vuggestuens have og ud af lågen. Her siger de farvel til os voksne fra Lillely og får deres gave, blomsterkrans og tegnemapper.

Følget med børnene fortsætter nu gennem skoven og ind ad lågen nede i haven ved bålet - nu træder de ind som skolebørn, og skolebørn må være med til at tænde bål i Lillely. Så tænder de for første gang vores fredagsbål, og vi spiser pandekager og hygger som vi plejer, og fælder en tåre når vi siger farvel til hinanden.

April

Påskefest i børnehaven

Ved påsketid begynder vi at vende os udad mod naturen igen efter vinterens indendørs sysler. Alt ude i haven og skoven begynder at krible, spire og vokse. Påskefesten er en hyldest til det nye liv, som opstår i takt med lyset vinder frem.

Vi puster og dekorerer æg, sår karse og påsehaver med hvedekorn og synger om påseharen, blomsterne og solen. Gule og grønne udklip pynter i vinduerne. Før påskefesten bygger børnene en rede til påseharen. For at lokke haren til at lægge sine æg netop dér, gøres reden blød og god med blade. Omkring reden lægger vi gulerødder og andre ting, som en påsehare holder af.

Om morgenen på festdagen ser vi til reden, og det magiske er sket, at den er fyldt med æg – rigtige trilleæg, og der er bidt af gulerødderne. Så kan påskefesten rigtigt begynde. Vi triller vores farverige æg ned ad trillebakken, hvor der ligger små chokoladeæg. Alle de chokoladeæg, trilleægget rammer, må man få, og det er en rigtig fest.

Vi spiser middagsmad med dug på bordet og flotte påkeservietter og gule lys i stagerne. Kun for børn.

Maj

Pinsefest i både børnehave og vuggestue

Alle børn kommer fra om morgenen i hvidt tøj, med en buket hvide blomster fra haven eller grøftekanten.

Nu er det snart sommer, og vi pynter med blomster, lys og hvide farver til denne fest. Vi synger sange og flyver med vores pinsefugle over det grønne græs, puster sæbebobler og spiser dejlig koldskål.

Vi har pyntet børnehaven helt i hvidt og i midten står et stort stearinlys. Der er vandfæde, hvor der flyder hvide blomster, og hvert barn har et fyrfadsllys, der endnu ikke er tændt. Vi sætter os i en kreds, og hvert barn rejser sig efter tur og tænder et lys for et af de andre børn, indtil alles lys er tændt. Hvert barn får en smuk hvid pinseblomst og sin pinsefugl med hjem. Kun for børn.

Majfest for alle

En lørdag i maj holder Lillely et festligt, offentligt marked og majfest med majstangen, som er pyntet med blomsterkrans og silkebånd.

Til festen er alle indbudt - dette er nemlig også Lillelys fødselsdag og åbent-hus dag. Vi synger sange om sommeren, der kommer, om skoven som nu er lysende grøn og om den glæde man kan mærke indeni, når varmen endelig får fat. Vi danser omkring majstangen og snor silkebåndene.

Hele haven er en stor markedsplads med lækre boder, økologisk mad, loppemarkedsboder fra familierne, kagekonkurrence, fiskedam med gaver til børnene og bål, hvor vi laver pandekager.

Juni

Sommerfesten for alle

Sommerfesten markerer børnehavens slutning.

Vi mødes med forældre og bedsteforældre til en dag med blomsterkrans, feststemning, generalforsamling i forældrebestyrelsen og fælleshygge i haven.

August

Høstfest for alle

I august måned er haverne fulde af frugter og grøntsager. I børnehaven synger vi om frugter og om bondens og møllerens arbejde med kornet.

Vi tager ud på marken i nærheden af børnehaven og høster hvede, som vi tærsker. Bagefter skiller vi avnerne fra kornet ved hjælp af vinden, og så

er vores korn klar til at blive malet. Det foregår i børnehaven med små bordkværne, og det er magisk at se de små korn blive til det fineste hvide mel.

Vi samler melet, så vi kan bage et stort høstbrød, når forældre og bedsteforældre kommer til høstfest. Børnene kommer med æbler, hyben og anden frugt og grøntsager. Vi laver syltetøj, pynter høstkranse og trækker hyben på snor.

Dagen før den store høstfest bringer alle børn frugt, grøntsager og blomster til børnehaven, så den på selve festdagen ligefrem bugner af høst. Vi bruger dagen på at lave grøntsagsfigurer ud af de grøntsager, børnene havde med, og senere bliver de til dukker i det høsteventyr vi fortæller.

Vi kærner smør, som vi spiser til det nybagte høstbrød, og vi synger og danser høsten i hus. I tiden efter høstfesten pynter høstkransen stadig i stuen, og der er stadig æbler på børnehavens æbletræer, så vi fortsætter med at spise frugt.

Det er magisk at se de små korn
blive til det fineste hvide mel

September

Ridderfest for børnehaven

Alle børnehavebørn kommer fra om morgenen og gerne i mørkeblåt eller rødt tøj.

Vi sidder i rundkreds rundt om det store krystalbjerg, der glimter fra de mange levende lys og hører eventyret om Ridder Georg, der skal frelse den stakkels prinsesse, der er taget til fange af den frygtelige ildsprudende drage. Hans sværd smedes, og Sankt Michael skænker både ham og sværdets jern styrke og kraft til at overvinde det onde – i dragens skikkelse.

Børnene bliver klædt som St. Michaelsriddere med røde kapper, stjernebånd og sværdet med stjernestøv, som de selv har lavet.

Så går vi ud i skoven, hvor vi er vældig modige og stiger ned i afgrundsdybe slugter i jagten på dragehuler og drager at slå ihjel. Vi kommer hjem og spiser et stort St. Michaelsbrød, vi selv har bagt og spiser "drageblod" - hyldebærsuppe. Kun for børn.

November

Lanternefest for børnehavebørn og deres forældre

Når den mørke tid for alvor er over os, begynder vi at lave lanterner i børnehaven.

Vi synger om sol, måne og stjerner og bærer med lanternen vores eget lille lys ind i den mørke tid. Det er ved den tid på året, at man ofte får månen og stjernerne at se om morgenen, når man er på vej til børnehaven, og det er en stor oplevelse for de små børn, som hele sommerhalvåret har sovet mens nattens lys har været på himlen.

Vi synger sange om Morten Lygtemand, der vandrer rundt i skoven med sit lys, og ikke mindst hans kone, som bager de dejligste sol-, måne- og stjernesmåkager.

En eftermiddag, når mørket falder på, er forældre og børn inviteret til lanternefest, og så mødes vi og ser et lille dukkespil om to små børn, der må vandre rundt for at finde lys til deres lanterne.

Bagefter går vi i en lang række ud i skoven med vores tændte lanterner og synger lanternesangene – vi ligner en lysende perlekæde, som snor sig ind og ud mellem træerne. Inde i skoven danner vi en kreds og kalder på Morten Lygtemand med sang, og så kommer han med sin lange vandrestav, og i en sæk på ryggen har han sin kones dejlige småkager, som han deler ud.

Hjemme i varmen efter skoven spiser vi dejlig varm suppe i børnehaven.

December

Adventshave for børnehavebørn

En af dagene i den første uge af december holder vi adventshave.

Festen er en lille højtidsstund, som indleder adventstiden, og hvor børnene oplever den ro, varme, glæde og forventning, som adventstiden er.

På selve dagen er lagt en granspiral på gulvet, og i midten er placeret et stort lys. Børnene har hver deres lille lys, der sidder i et rødt æble. Vi går stille ind i rummet, mens vi synger jule- og adventssange. En efter en går børnene ind i spiralen, tænder deres lys ved det store lys og sætter det derefter i spiralen på vejen ud.

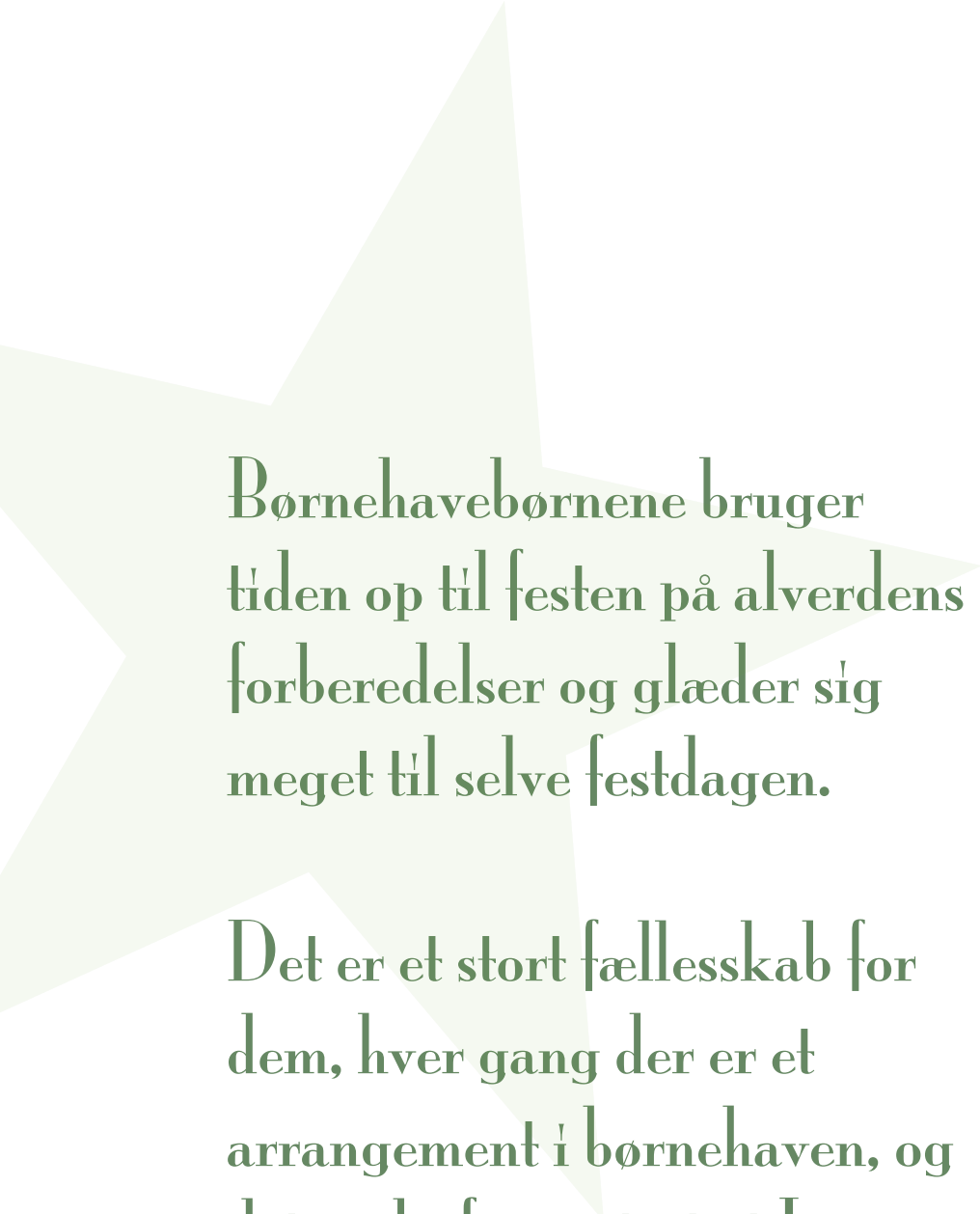
Adventshaven er en stærk individuel oplevelse, men også et billede på fællesskabet. Kun for børn.

Julefest for alle

Hver dag de sidste 2-3 uger op til jul spiller vi et lille julespil med Jomfru Maria, Josef, værterne i Betlehem, hyrderne og englene.

Stykket er ikke indstuderet som et skuespil, men mere som en lang sangleg, hvor børnene skiftes til at blive klædt ud til de forskellige roller.

Den sidste eftermiddag før juleferien spiller børnene det for forældrene. Bagefter spiser vi kage.

Børnehavebørnene bruger tiden op til festen på alverdens forberedelser og glæder sig meget til selve festdagen.

Det er et stort fællesskab for dem, hver gang der er et arrangement i børnehaven, og det er derfor vigtigt at I forældre prioriterer, at barnet er i børnehave på de dage, vi har årstidsfester.

OPSTART OG OVERGANGE

Kære nye forældre i vuggestue og børnehave

Vi glæder os til at lære jer og jeres barn at kende, og vi håber I vil komme til at føle jer hjemme i det nye fællesskab, I træder ind i. Vi vil gøre vores bedste til at hjælpe jer til rette og blive trygge ved at aflevere jeres barn.

Indmeldelse: Jeres barn har først endegyldigt en plads i Lillely, når I har modtaget en skriftlig bekræftelse på, at pladsen er jeres og I har indbetalt depositum.

Før barnet kan få plads, skal der ske en række ting, som typisk tager en uge

Først skal I forældre på rundvisning i Lillely. Herefter skal I sende en mail til lillely@gmail.com med barnets fulde navn, cpr-nummer og startdato, og dernæst skal I betale startbeløb på 1.500 kr.

Pengene skal overføres til Merkur Bank på reg: 8401, konto: 4242659. Husk at påføre overførslen barnets navn og skonummer.

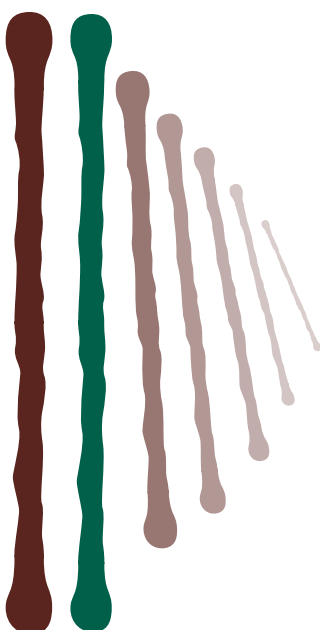
Lillely oplyser så den kommunale pladsanvisning om, at jeres barn starter hos os, og I skal derfor intet gøre i forhold til kommunikation med kommunen og valg af institution.

Når I har fået en plads, får I en mentorfamilie fra forældrebestyrelsen, som vil hjælpe jer ind i fællesskabet, drikke en kop kaffe med jer til fredagsbålet, fortælle om stort og småt fra hverdagen i Lillely, svare på alle jeres spørgsmål osv. De kontakter jer på mail.

Hvis vi ikke har en plads, når I ønsker det, kan I komme på ventelisten.

Hvad siger I som forældre ja til når jeres barn skal gå i Lillely?

Når I vælger at jeres barn skal gå i Lillely, siger I samtidig ja til at bakke alt det beskrevne her i forældrehåndbogen op.

Og ja, der ER meget at sætte sig ind i som ny, men det er vigtigt I læser det, for vi har meget faste rammer for, hvordan vi bygger ugen op sammen med børnene og jer.

Til gengæld er ugerytmen stort set altid den samme – den bliver kun brudt af årstidsfester og børnenes fødselsdage – så når først man er med på, hvad der sker, har vi en tryk overskuelig hverdag – både for børn og voksne.

Fællesskabet – den største gave og en stor opgave

Når I vælger at jeres barn skal gå i Lillely, i skole eller i en fodboldklub, vælger I også at barnet og jeres familie indgår i et fællesskab på godt og ondt. I et fællesskab må man nogle gange tilsidesætte sine egne eller sit barns behov for at helheden kan fungere. Og man kan ikke nøjes med at gøre det i handling, man skal også inderst inde bakke det op.

Når barnet ser sine forældre gøre ting for fællesskabet, og barnet kan se, at forældrene synes det er en god ting at gøre, vil barnet efterligne forældrene og selv gøre det samme. På den måde øver de sig i at tilsidesætte egne behov og bliver sammen med de andre børn dygtige til at skabe venskaber og relationer.

I skal som familie i Lillely for eksempel have sagt farvel til barnet senest kl. 9, selvom det måske passer bedre at sove længe. I skal årligt bruge to lørdage formiddag på at komme til havedag i Lillely, selv om I måske mere trænger til en formiddag i nattøj og hjemmehygge. I skal lave legeaftaler og have andres børn med hjem. I skal rydde op i garderoben på jeres eget barns plads og nogle gange også på de andre børns pladser for at give en hånd med at holde orden.

I skal bruge mindst en aften om året på at komme til et timelangt forældremøde hvor mange har noget på hjerte - også noget I ikke synes er relevant, selvom I har travlt på jobbet og mere havde brug for at arbejde derhjemme.

... vi LOVER at det I får tilbage er det hele værd ...

I skal lære rigtig mange nye mennesker at kende, og det kan man kun hvis man smalltalker mange gange med mange forskellige til Lillelys arrangementer og selv åbner op og spørger ind - så opstår der til sidst dybere relationer og venskaber. I vil møde mange mennesker der er familie på en helt anden måde end I er. I skal bruge penge på uldundertøj og overtøj som I måske hellere ville have brugt på noget andet... – listen er uendelig lang.

Men vi LOVER jer at det I får tilbage er det hele værd. I giver jer selv og jeres børn et udgangspunkt for livslange venskaber, oplevelser, sammenhold, når I bruger tid på jeres barns hverdagsrammer. Jo mere engagerede I er i Lillelys værdier og hverdag, desto mere vil jeres barn opleve at hjem og Lillely smelter sammen i en tryk hverdag.

Alle forældre er en stor del af livet i Lillely. Uden jer fandtes Lillely ikke, og vi kan kun være gode pædagoger for jeres børn, hvis vi har god kontakt til jer.

Det praktiske som ny familie i Lillely

Der er en masse informationer I får brug for her i den første tid. Dem kan I læse om nedenfor.

Nogle informationer er praktiske og nogle er om alle de følelser, der kommer i spil, når man skal afleverer sit barn til andre.

Mange synes det er uoverskueligt med alle de ting der skal skaffes, men bare tag det helt roligt. Vi hjælper gerne med at svare på spørgsmål om overtøj i indkøringen og I kan også spørge jeres mentorfamilie inden opstart.

Der skal bare være det mest basale i barnets garderobekurv til jeres første dag. Resten kan købes indenfor de første par uger. Første dag i Lillely får I en kurv med barnets navn på og resten af "opstartspakken".

Det er godt at starte med korte dage så længe som muligt. Korte dage er fra tidligst kl. 8 til senest kl. 14:30.

Første dag i vuggestuen

- Før barnet kan starte, har I underskrevet forældrekontrakten og sendt den til os på mail lillely@gmail.com
- I skal senest tre dage inden I starter, sende os en kort beskrivelse af jeres barns historie, jeres familie og jeres hverdag som beskrevet i den velkomstmail, I har fået.
- Alle børn, der går i institution i Danmark, skal have en gyldig ulykkesforsikring tegnet af jer forældre.
- Hjemmefra har I sørget for at oprette en forældreprofil på jer selv og barnet på vores hjemmeside. Her skal der udfyldes

kontaktoplysninger og det lovpligtige stamkort.

I skal gå ind på www.lillely.dk under "forældre i Lillely" og derefter "intranet". Tryk på "opret forældre/barn". Log ud og log på igen og gå ind på jeres profil og tryk på "tilføj familiemedlem" og skriv den anden forældres kontaktoplysninger. Det er vigtigt I begge står her, så vi kan kontakte jer, hvis der er sket noget alvorligt.

• Derefter skal begge forældre tilmeldes "beskedservice" der også findes under "forældre i Lillely". Boksen til højre på siden udfyldes én gang pr. forælder. Indenfor et par dage godkendes jeres profil og I kan nu se alle de andre børn og forældre, og I kan modtage mails og sms-er fra Lillely.

- I skal hjemmefra læse afsnittet længere fremme i bogen "Tanker om indkøring generelt for nye familier"
- Når I kommer til Lillely, får I jeres velkomstpakke for depositummet. En garderobekurv, sanglegsbogen, eventyrbogen, en artikelsamling om steinerpædagogik og et sæt uld- og silke undertøj til jeres barn.
- Medbring barnevogn på hjul med en bremse, der virker; barnevognsmadras, isolerende uldtæppe eller skind i bunden (dette er vigtigt!), voksipose eller dyne, ekstra uldtæppe til kolde dage, godkendt sele, myggenet med stram elastik og navn på, regnslag med stram elastik og navn på.
- Barnet har sin egen kurv ved puslebordet, der altid skal indeholde følgende: Et komplet sæt sovetøj til årstiden (se tøjlist), mindst 2 sutter, creme til bleområdet mod rødme. Den skal også fyldes op første dag.

**Vi gentager den mad, vi laver, uge efter uge.
Ugedagene har deres faste mønster,
og det sætter børnene pris på**

Indkøring i vuggestuen - hvordan?

Første indkøringsdag skal helst være en mandag, og I skal sætte mindst tre dage af til det, og fjerde og femte dag skal I have mulighed for at hente barnet senest kl. 14:30.

Vi har gode erfaringer med nedenstående opstart.

I løbet af barslen er det godt cirka et par gange om måneden 3-4 måneder inden barnet skal starte at komme på besøg i vuggestuen. Man er velkommen ude i haven fra klokken 8:30 til klokken 10, når vi går ind. Husk godt med tøj til både forælder og barn. Når børn og personale går ind, skal man tage hjem, da der ikke er plads i vores lille hus til mange mennesker og det skaber uro for børnene.

Man kommer altid, så man senest er i overtøjet og med ude i haven kl. 9 til sangleg.

Første dag skal helst være en mandag og der er mor eller far med fra senest kl 9 (gerne før) og til efter spisning.

Anden dag forløber ligeså

Tredje dag er man med til sangleg i haven og derefter vinker man farvel til barnet og går men kører ikke mere end ti minutter i bil væk. Barnet får så formiddagsmad, leg i haven, middagsmad og leg derefter og bliver så hentet inden putning. Hvis barnet er for ked af det inden vi når så langt ringer vi efter jer.

Fjerde dag er man med til sangleg i haven og derefter siger man farvel til barnet og barnet sover som udgangspunkt i Lillely fjerde dag. Hvis barnet er meget ked af det ringer vi efter jer.

Femte dag er første almindelige dag. Her afleverer I og siger farvel inden kl. 9 og henter når barnet har sovet middagslur.

Vi sender altid gerne en sms når barnet vågner fra sin lur og er klar til at blive hentet. Skriv da på tavlen i garderoben under "hentetid" " sms når vågner". Dette kan I også gøre når indkøringsperioden er slut.

Når barnet er nået til at spise uden mor og far i Lillely i indkøringen, så sover de her også og kan ikke blive hentet efter spisning. Hvis barnet for mange gange bliver hentet efter spisning forbinder de tidspunktet med at mor og far kommer nu. Når I så ikke kommer der og vi skal putte dem, bliver putningen ofte ikke rar for barnet for de troede de skulle hentes.

Et-årige i vuggestuen

Barselstiden slutter og institutionstiden starter for de fleste familier når barnet er 11 måneder. Her står de lige på vippen til at kunne gå og spise selv og kun sove 1 gang om dagen som alt sammen er noget de skal kunne på sigt i hverdagen i Lillely.

Det kan de færreste børn inden de er et år og det tager vi selvfølgelig hensyn til. Vi hjælper de mindste med at lære det hele og i løbet af kort tid kan de både gå og spise og er først trætte ved middagstid og skal ikke sove om morgenen.

Mad

Hvis de ikke har så mange tænder de første par måneder de går i vuggestue, laver vi mad til dem som de kan tygge. Det ligner det de andre får så meget som muligt.

Drikke

De drikker af et almindeligt glas, så det skal I lære dem inden de starter i vuggestue.

Søvn

Hvis de har brug for at sove om formiddagen skal de afleveres senest kl. 7:30. Så kan de sove et par timer og her er der hænder nok til at putte dem. Omkring kl. 9:15 vågner børnene og er med i haven, til sangleg og spisning med de andre børn og bliver puttet senest kl. 12 igen.

Motorik

Vi har stort fokus på at børn der ikke kan gå skal have mulighed for at bevæge sig mest muligt i deres vågne timer. Det er svært at lære at gå og udforske sin krop når man har en stor flyverdragt på. Så hvis jeres barn starter i vuggestuen om vinteren og ikke kan gå og vi er hænder nok i vuggestuen, kan det være at de ikke skal udenfor om formiddagen.

Det er vigtigste i denne udviklingsperiode er at barnet lære at bruge sin krop.

Alternativet for et barn der ikke kan gå, er at de sidder stille i en klapvogn i frostvejr i en flyverdragt der hæmmer deres bevægelsesfrihed. Derfor vælger vi oftest at de først er med udenfor om vinteren når de selv kan gå og på den måde bevæge sig og holde varmen.

Forlæng barslen

Der er i de fleste kommuner mulighed for at få "tilskud til pasning af eget barn". Dette er der flere familier der benytter så barnet kan blive hjemme indtil det er mindst halvandet år gammel og dermed bedre klar til et liv i en vuggestue uden mor og far.

Familien modtager ca. 5-6.000 kr. pr. måned fra kommunen for selv at passe barnet. Derudover sparer man de 3.800 kr. pr. måned det koster, at have barnet i vuggestue.

Det giver i runde tal 10.000 kr. som enten den ene forælder har som indtægt, eller man kan bruge pengene til at ansætte en bedsteforælder/ ung pige eller mand i huset de timer, forældrene er på arbejde.

Læs mere på jeres kommunes hjemmeside om ordningen.

Fra vuggestue til børnehave

Alle børn i Faaborg-Midtfyn Kommune skal starte i børnehave den måned de fylder 2 år og 11 mdr.

Når barnet starter i Lillelys børnehave, bruger det ikke ble og sut i dagtimerne.

Vi øver en masse ting i vuggestuen op til børnehavestart, så alle forandringerne med at sige farvel til sut, ble og lur i barnevognen ikke kommer på en gang.

Senest når vuggestuebarnet er to et halvt år, begynder vi at hjælpe det til at komme af med bleen (se afsnittet "farvel til bleen" under "forældresamarbejde" her i bogen)

Børnene skal hjælpes og opmuntres på vejen, når det er svært og de bliver kede af det, og det er afgørende at de kan mærke at de voksne omkring dem er sikre på, at de kan magte opgaven.

Første dag i børnehaven

– når barnet ikke har gået i Lillelys vuggestue

- Før barnet kan starte, har I underskrevet forældrekontrakten og sendt den til os på mail lillely@gmail.com
- I skal senest tre dage inden I starter, sende os en kort beskrivelse af jeres barns historie, jeres familie og jeres hverdag som beskrevet i den velkomstmail, I har fået.
- Alle børn, der går i institution i Danmark, skal have en gyldig ulykkesforsikring tegnet af jer forældre.
- Hjemmefra har I sørget for at oprette en forældreprofil på jer selv og barnet på vores hjemmeside. Her skal der udfyldes kontaktoplysninger og det lovpligtige stamkort.

I skal gå ind på www.lillely.dk under "forældre i Lillely" og derefter "intranet". Tryk på "opret forældre/barn". Log ud og log på igen og gå ind på jeres profil og tryk på "tilføj familiemedlem" og skriv den anden forældres kontaktoplysninger. Det er vigtigt I begge står her, så vi kan kontakte jer, hvis der er sket noget alvorligt.

- Derefter skal begge forældre tilmeldes "beskedservice" der også findes under "forældre i Lillely". Boksen til højre på siden udfyldes én gang pr. forælder.
Indenfor et par dage godkendes jeres profil og I kan nu se alle de andre børn og forældre, og I kan modtage mails og sms-er fra Lillely.
- I skal hjemmefra læse afsnittet længere fremme i bogen "Tanker om indkøring generelt for nye familier"
- Når I kommer til Lillely, får I jeres velkomstpakke for depositummet. En garderobekurv, sanglegsbogen, eventyrbogen, en artikelsamling om steinerpædagogik og et sæt uld- og silke undertøj til jeres barn.
- Barnet har ikke ble på eller sut tilgængelig i dagtimerne i Lillely eller derhjemme.
- I skal læse kapitlerne om overgange, 3-års fødselsdage og om børnehavens liv med dagligdagsaktiviteter og årstidsfester her i forældrehåndbogen.
- I skal medbringe en juniordyne og en juniorpude i neutralt betræk i lyse farver uden print og et tæppe i børnestørrelse til madras til danderingsstunden.
- Hvis barnet ikke er renligt, når det sover, har Lillely bleer.
- Børn der lige er startet i børnehaven, er med i den gruppe der på bondegårdsdagen går til Kaj Verner og er ikke med på den længere Steensgaardtur endnu.
- I skal sende en mail til Lillely med hvilken dag barnet fejrer sin 3-års fødselsdag i børnehaven uden forældre.
- I skal snakke med børnehavens pædagoger om **barnets søvn**.
- **Farvel til sutten** ved middagsluren i Lillely plejer at gå meget nemt. Barnet er vant til fra vuggestuen, at sutten kun bruges når det skal sove. Inden børnehavestart italesætter pædagoger og forældre et par gange overfor barnet, at "når man går i børnehave, sover man jo uden sut", og andet behøver man ikke sige. Den første børnehavedag er mor eller far med, men I tager hjem sammen med barnet inden dandering.

Det er ikke svært, når man øver sig: Her bruger ingen tre-årige ble

Det vil sige at første gang barnet skal sove i børnehaven, er det uden forældre, og når mor og far ikke er i nærheden, kan barnet meget mere end I måske tror. Vi voksne i børnehaven sidder hos barnet til det falder i søvn de første mange gange og de kan se at ingen andre børn bruger sut. Barnet accepterer at undvære sutten, lægger sig ned og sover, og er stolt af at være blevet et stort børnehavebarn.

Indkøring i børnehaven - hvordan?

Første indkøringsdag skal helst være en mandag og I skal sætte mindst tre dage af til det.

Fjerde og femte dag have mulighed for at hente barnet senest kl. 14:30.

Vi har gode erfaringer med nedenstående opstart.

Hvis det er muligt er det en god ide cirka et par gange om måneden 3-4 måneder inden barnet skal starte at komme på besøg i Lillely. Man er velkommen ude i haven fra kl. 8:30 - kl. 11 når vi går ind eller til fredagsbål fredag eftermiddag. Husk godt med tøj til både forælder og barn. Når børnene og de voksne går ind, skal man tage hjem, da der ikke er plads i vores lille hus til mange mennesker og det skaber uro for børnene.

Man kommer altid, så man senest er i overtøjet og med ude i haven kl. 9 til sangleg.

Første dag er mor eller far med indtil efter spising hvor man tager hjem og hviler.

Anden dag forløber som første dag.

Tredje dag er mor eller far med til sangleg og derefter vinker vi farvel til jer og I henter barnet efter spising.

Fjerde dag er første almindelige dag hvor I afleverer barnet og har sagt farvel inden kl. 9 og barnet danderer for første gang i Lillely og bliver hentet bagefter.

Femte dag er også helt almindelig og barnet kan også blive og lege i Lillely om eftermiddagen efter dandering.

Første dag i børnehaven – når barnet har gået i Lillelys vuggestue

- Barnet har ikke ble på eller sut tilgængelig i dagtimerne.
- I skal sætte en dag af til at være med i børnehaven.
- I skal hjemmefra læse afsnittet her i bogen "Tanker om indkøring generelt for nye familier"
- I skal læse kapitlerne om overgange, 3-års fødselsdage og børnehavens liv med dagligdagsaktiviteter og årstidsfester her i forældrehåndbogen.

- I skal medbringe en juniordyne og en juniorpude i neutralt betræk i lyse farver uden print og et tæppe i børnestørrelse til madras til danderingsstunden.
- Hvis barnet ikke er renligt, når det sover, har Lillely bleer.
- Børn der lige er startet i børnehaven er med i den gruppe, der på bondegårdsdagen går til Kaj Verner og er ikke med på den længere Steensgaardtur endnu.
- I skal sende en mail til Lillely med hvilken dag, barnet fejrer sin 3-års fødselsdag i børnehaven uden forældre.
- I skal snakke med børnehavens pædagoger om barnets søvn.
- Farvel til sutten ved middagsluren i Lillely plejer at gå meget nemt. Barnet er vant til fra vuggestuen, at sutten kun bruges, når det skal sove. Inden børnehavestart italesætter pædagoger og forældre et par gange overfor barnet, at "når man går i børnehave, sover man jo uden sut", og andet behøver man ikke sige. Den første børnehavedag er mor eller far med, men I tager hjem sammen med barnet inden dandering.

Første gang barnet skal sove i børnehaven, er det uden forældre, og når mor og far ikke er i nærheden, kan barnet meget mere end I måske tror. Vi voksne i børnehaven sidder hos barnet til det falder i søvn de første mange gange og de kan se at ingen andre børn bruger sut. Barnet accepterer at undvære sutten, lægger sig ned og sover, og er stolt af at være blevet et stort børnehavebarn. Har barnet gået i Lillelys vuggestue er det en meget tryk børnehavestart som barnet har glædet sig til. Der er kendte omgivelser, venner og

voksne og de er klar til nye udfordringer efter at have været de store i vuggestuen i nogle måneder.

Selvom I forældre kender Lillely godt, er der alligevel en af eller både mor og far der skal være med hele barnets første børnehavedag.

I kommer senest kl 9 og her går forældre, en pædagog og barnet sammen ind i vuggestuens garderobe. Barnet tager selv sit navneskilt fra garderoben ned af væggen, vi hjælper med også at bære kurven og vi tager begge dele med ind i børnehavens garderobe, hvor vi viser barnet dets nye plads og hænger navneskiltet op.

Kurven fra vuggestuens badeværelse med sovetøj og sutter viser I barnet, at I tager med hjem, for nu skal det ikke længere sove i barnevognen eller bruge sut i Lillely. Barnet kan måske selv bære kurven ud i bilen og på den måde selv være med til at sige farvel til sutten.

Tanker om indkøring generelt for nye familier

Målet med indkøringen er, at det skal være en god oplevelse for alle uden for store krav til barnet, samtidig med at barnet oplever at I forældre bakker livet i Lillely op.

Det er vigtigere at det er en god og tryk oplevelse, end om barnet går på toilettet samtidig med de andre eller om det smager maden.

Når I de første dage er i Lillely sammen med jeres barn, følger I de voksne og de andre børn, i det, de gør. I skal med jeres barn gå med, når

alle går udenfor, være med i sanglegskredsen, sidde ved bordet indtil vi har sunget færdig og være stille i eventyrkredsen.

Det er okay at barnet dagen igennem bare kigger på og ikke er på toilettet, ikke smager maden, ikke gør sanglegsbevægelserne, ikke selv tager overtøjet på osv. Det kommer helt af sig selv hen ad vejen når de er faldet til – og I forældre ikke er med hver dag.

Ude i haven under den frie leg skal I ikke gøre så meget. I skal ikke gå ind i legene, men blot lave en base, hvor I bliver siddende – som en tryk havn, jeres barn selv kan søge hen mod, hvis det har brug for det.

Vi glæder os meget til jeres første dag, og vil gøre vores bedste for at hjælpe jer til rette. Skriv endelig en mail hvis I har spørgsmål til opstarten.

Vi kan først danne en tæt relation til jeres barn, når I ikke er der. Det bedste, I kan gøre for at hjælpe jeres barn, er at vise barnet at I synes, Lillely er et dejligt sted og at pædagogerne er søde. Det kan I gøre at snakke med og smile til de andre voksne og børn. Barnet ser at det er milde og gode relationer og at mor og far synes Lillely er et rart sted at være.

I skal ikke gå ind i legene, men blot lave en base, hvor I bliver siddende – som en tryk havn, jeres barn selv kan søge hen mod

Børn gør og føler som de voksne omkring dem, så når I er trygge, hjælper I jeres barn til også at blive det.

Vores erfaringer er, at selv om barnet efter den første uge med indkøring ikke græder og ser ud til at være faldet godt til, tager det to-tre måneder, før det virkelig er trygt. Her begynder de ofte at kluk-le, gå laaangt væk fra os vokse i haven, sige "nej" når vi beder dem om noget. Alt sammen tydelige tegn på at de nu virkelig er faldet til.

Husk dette i hverdagen det første halve år, hvis I ikke kan forstå, at jeres barn for eksempel er så træt, at det falder i søvn, når I kører hjem.

Fridage er dejligt og noget vi i meget høj grad anbefaler. Jo yngre børnene er, jo mere har de brug for tid med jer forældre. Men indtil barnet er faldet helt til, er det vigtigt at de kommer kontinuerligt hver dag og ikke holder fridage de første 4-6 uger, medmindre de er syge.

Tillid til at Lillely passer godt på jeres barn

Det er svært at aflevere sine børn til andre. For at det kan blive godt for barnet at være væk fra jer forældre, er det vigtigt at I har tillid til at vi passer RIGTIG godt på jeres guldklup.

Børn har det i deres dagligdag i institution, som vi voksne, har det når vi er på arbejde eller fordybet i noget. De mærker ikke sig selv og deres behov så stærkt, som når de er hjemme.

Alle voksne kender at være sammen med mange mennesker, og når man kommer hjem kan man pludselig mærke at man da for resten er både sulten og tørstig, har let hovedpine og skal tisse. For hjemme med familien slapper man af og er sig selv. Når man er ude i verden er man mere "på" og giver sin opmærksomhed til omgivelserne.

Derfor vil I forældre ofte opleve, at når I kommer, er noget af det første barnet for eksempel siger "mor jeg er tørstig" – og man kan tænke hvorfor pædagogerne dog ikke har givet barnet vand?

Om eftermiddagen er der eftermiddagsmad og vand frit tilgængeligt hos den voksne i haven, men barnet har været optaget af at lege og har ikke mærket tørsten, før de ser jer forældre som er "hjem" og en relation hvor de totalt slipper og slapper af og mærker deres krop.

Så i stedet for at tænke at vi ikke har givet barnet hvad det har behov for, så vend den om og tag det som et udtryk for at barnet virkelig har været fordybet i de andre børn og i legene og har haft en dejlig udadvendt dag. Nu trænger det til at komme hjem i mere fredelige omgivelser og mærke sig selv og få jeres omsorg.

Når I efter mange timer på jobbet væk fra jeres barn kommer og henter dem i Lillely og ikke kan få alle detaljer om deres dag fordi deres kærlige pædagoger har fået fri, så kig på jeres barn.. Sådan rigtig. Er det glad? Er det træt? Er det sultent eller tørstig? Hvad har de behov for udover en velkomstkrammer?

Fra børnehave til skole

I Faaborg-Midtfyn Kommune starter alle skolebørn i forårs-SFO den 1. april i det kalenderår, de fylder seks år. Læs mere om forårs-SFO på kommunens eller jeres kommende skoles hjemmeside.

Når I er til første informationsmøde eller samtale på skolerne omkring et halvt år inden skolestart, spørger de ofte om der fra børnehavens side har været nogle særlige indsatser i forhold til jeres barns trivsel og udvikling – og hvis ja, om skolen så må få barnets papirer fra Lillely.

Det er jeres barns bedste at I siger ja til dette og beder Lillely om at sende papirerne til skolen. Skolen gør ikke dette for at fastholde barnet i et problem eller rolle, men for at kunne hjælpe det bedst muligt til en god skolestart både socialt og fagligt.

Hvis I siger nej, vil en problematik, der i børnehaven er lavet indsats på – også selvom det er længe siden – sandsynligt dukke op i endnu større omfang i skolen, fordi de voksne i skolen ikke har kunnet hjælpe barnet med dets udfordringer inden det vokser sig større.

Vi inviterer forældre til kommende skolebørn til et overgangsmøde i oktober, hvor vi fortæller hvad der er godt at have fokus på i forbindelse nu, hvor I som familie skal have en ny hverdag med et skolebarn.

I den sidste tid i Lillely er de kommende skolebørn i "femårsklub" en formiddag om ugen, hvor de sammen med en pædagog øver at tegne former som firkanter, trekkanter, halvcirkler og cirkler. De øver et lille teaterstykke og syr selv deres kostumer. På deres sidste dag i Lillely er I forældre inviteret til deres fest, og de spiller teaterstykket for alle børn og forældre. Læs mere om denne dag under årstidsfester.

Rummelige, sunde, nysgerrige og stærke børn

Der er samfundsmæssigt et stort fokus på, hvilke kompetencer børn skal mestre, hvis de skal have en positiv skolegang.

I Lillely skaber vi omgivelser og aktiviteter, der gør, at børnene tilegner sig alle disse kompetencer og flere endnu. Men vi lærer ikke udelukkende børnene alle disse kompetencer, for at de kan få en positiv skolegang. Vi lærer dem det, for at de kan få et godt liv.

Et godt liv indebærer, at man trives hvor man er – også i skolen. Vi gør dem ikke klar til skolen. Vi gør dem klar til livet som helhed ved hver dag at have fokus på at udvikle deres sprog, trivsel, motorik og sociale kompetencer.

Alle aktiviteterne, samværskulturen og omgivelserne i Lillely sigter mod at klæde børnene bedst muligt på til livet efter børnehaven.

Børnehaveklasselæreren kommer og besøger barnet i Lillely i vinteren før det skal starte i skole. Lillely videreleverer alle papirer på barnet til skolen, hvis forældrene giver samtykke til dette.

Vi opfordrer til, at I som forældre besøger barnets kommende skole til arrangementer, og for eksempel leger på skolens legeplads, når I har mulighed for det, så omgivelserne bliver velkendte og trygge for barnet, før det skal starte i skole.

På de fleste skoler er der inden børnene skal starte en dag, hvor skolerne inviterer børnene og deres børnehaver på besøg i nogle timer.

Vi ligger langt ude i skoven, er et lille sted og børnene skal ofte i skole forskellige steder. Derfor vil det i nogle tilfælde være jer forældres opgave at deltage i skolernes arrangementer for børnehaver med jeres barn. Kan Lillely komme med til arrangementet på en skole, skal I forældre måske hjælpe med transport af børnene og afleverer og hente på andre tidspunkter end I plejer.

Vi vil opfordre jer til at være med på skolen til arrangementet for børnehaven. Det er her at børnene, der skal gå i klasse sammen, møder hinanden, og børnene møder deres lærer og ser deres klasseværelse for første gang. Det er en milepæl i deres liv, som vi synes er bedst at de deler med deres forældre.

Det er jer forældre, der primært skal skabe trygheden for barnet i overgangen til skole fra børnehave, fordi vi pædagoger er ude af deres liv, når de begynder i skolen.

TRIVSEL OG UDVIKLING

Når det føles forkert at aflevere sit barn ...

Det kan føles grundlæggende forkert at aflevere sit lille barn til fremmede, fordi man skal på arbejde. Det er helt naturligt, hvis I har det sådan, for det ER forkert, at helt små små børn skal være væk fra deres forældre.

Barslen er som den er, og kan I slet ikke kan forestille jer at aflevere jeres barn i vuggestue, når det er 11 måneder, er der muligheder for at forlænge perioden, hvor barnet er hjemme. Se afsnittet... "børn på et år i vuggestuen".

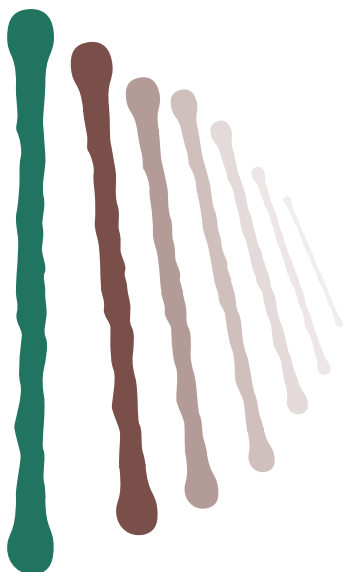
Når I vælger at jeres barn skal passes udenfor hjemmet, afgiver I med den beslutning en masse kontrol samt muligheden for at give jeres barn omsorg i de timer, I ikke er sammen. Det er der nu andre, der skal.

Det kan for nogle forældre være så svært og grænseoverskridende, at afmagten føder en mistillid til de pædagoger, der skal overtage omsorgen for barnet. Det er helt naturligt, at I har ondt – ligesom det er helt almindeligt, hvis I modsat glæder jer til at få voksentid og komme tilbage på arbejdet. Det er der heller intet galt i.

Kan I kan genkende jer selv i de svære følelser ved at aflevere barnet, er det vigtigt at skille tingene ad, så I ikke får modstand på os i Lillely og den kontekst, I selv har overladt jeres barn til.

Det er vores erfaring, at forældre, der har det meget skidt med at aflevere deres børn, ofte griber til kontrol af barnets dag i Lillely som en slags erstatnings-omsorg til barnet. Vi kan ikke give jer præcise beskeder om, hvor mange milliliter, jeres barn har drukket, hvor mange timer og minutter det præcist har sovet, eller redegøre for hvem det har leget med hvornår. Vi er mange voksne omkring børnene, og vi er der ikke alle sammen, når I henter barnet. Og selv om vi alle var der, er det ikke vores mål at aflægge rapport om jeres barns dag.

I Lillely ønsker vi at opbygge en tillidsfuld relation til jer, hvor vi gensidigt stoler på hinandens evner til at give barnet, hvad det har brug for. I kan altid stole på at i Lillely får sultne børn mad, tørstige børn får vand, trætte børn får søvn, børn der synes noget er svært, får hjælp – og børn der er kede af det, får trøst.

I kan være sikre på at vi nok gør det anderledes, end I selv ville have gjort det. Vi gør det ikke dårligere, men netop anderledes.

Det er først og sidst opbygningen af en gensidig tillid, der skaber grobunden for en god og glad tid i de fem af deres liv år; vi passer på jeres børn.

Søvn

Nok søvn er lige så vigtigt for barnets trivsel og udvikling, som nok mad. Søvn er livsvigtigt for barnet.

Søvn giver energi, og når børn sover, producerer hjernen mere væksthormon, og immunapparatet stimuleres. Hjernen "rydder op" og har andre signalsubstanser end om dagen. Når vi sover, hæmmes mange af kroppens impulser, og det har stor betydning for, om vi er godt tilpas, når vi er vågne. Og det gælder både voksne og børn.

Cirkulære rytmer i kroppen

Kroppen stimuleres forskelligt af lys og af mørke. Er der meget lys, bliver man vågen. Når øjets nethinde ikke stimuleres så meget af lyset, fordi det bliver mørkt, så forøges produktionen af stoffet melatonin i kroppen. Man bliver døsigt. Og for hver time, man er vågen, vokser i øvrigt behovet for søvn. For kroppen behøver søvn og hvile. Lyset hjælper med at regulere.

Det er en god ide, at der er helt mørkt i værelset, når barnet sover sin nattesøvn. Derimod er det fint, hvis der er lys under middagssøvnen, uanset om den sker i barnevognen eller i sengen. Lys og mørke hjælper automatisk kroppen med at regulere søvnrytmerne. Der er en rytme på 24 timer, hvor temperatur, lys, mørke og måltider spiller en stor rolle for at regulere søvnen. Og kroppen er indstillet til rytme og regelmæssighed.

Alt efter barnets alder kan for lidt søvn resultere i irritabilitet (dit lille barn bliver "pjevset"), større børn kan få koncentrationsbesvær, dårligt humør og nedsat indlæring.

Generelt om søvn

Det er væsentligt med regelmæssighed i klokkeslet og genkendelige signaler for barnet for, at "nu er det sovetid".

Hvis I oplever derhjemme, at barnet er svært at putte om aftenen og oplever at det ikke er træt, fordi det har sovet i Lillely, skal I skrive en mail og bede om en søvnsamtale. Vi vækker ikke børn i dyb søvn eller børn vi oplever er trætte.

Vi er dog meget opmærksomme på at alle kan komme ind i en skæv rytme med søvn, og vil meget gerne medvirke til at finde en løsning for barnet og familien, så alle får søvn nok på de rigtige tidspunkter.

Børns behov for søvn		
	Søvnbehov, nat	Bemærkninger
Alder 1-4 uger	ca. 15-18 timer	Små vågne perioder. Får mad hver 1 - 3 timer døgnet igennem
Alder 1-6 måneder	ca. 14-15 timer	Længste søvnperiode 3 - 4 timer (få børn sover mere end 5 timer i træk, dvs. 'sover igennem')
Alder 7-12 måneder	ca. 14-15 timer	Tre ud af fire sover igennem. To søvnperioder om dagen. Søvncyklus varer ca. 50 minutter mod voksnes på ca. 90 min.
Alder 1-3 år	ca. 12-14 timer	Middagssøvn i halvanden til tre timer
Alder 4-6 år	ca. 10-12 timer	Middagssøvnen holder op, når barnet er omkring 4 - 5 år
Alder 7-12 år	ca. 9-10 timer	Omkring barnets 6 års alder ligner barnets søvncyklus voksnes, og dets søvnbehov er stadig større (på ca. 10 - 11 timer) end voksnes

Vuggestuen: Nogle børn har brug for at sove to gange på en dag. De bliver puttet umiddelbart efter aflevering om morgenen og igen efter frokost.

Alle børn bliver puttet mellem klokken 11 og 12 og først taget op igen, når de tydeligt beder om det. Imens børnene sover, er der altid en voksen ved dem. Vi kalder det en "sjælevagt", der sidder ude i Krybbely og hjælper dem der vågner lidt for tidligt tilbage i søvnen, holder øje med hvert enkelt barns temperatur, og at de vågne børn ikke vækker de sovende.

Vi vægter højt at barnet skal have tid til at vågne og hygge sig i barnevognen. Når barnet ligger vågent i barnevognen, lærer det at være alene. Små børn er sjældent alene i løbet af en dag, men det er vigtigt at børn lærer at hvile i deres eget selskab uden behov for ydre stimuli.

Børnehaven: I børnehaven er der "dandering," som vi kalder hvilestunden hver dag efter frokost fra klokken 12:45 – 13:15. Alle børn har en fast plads og ligger på deres egen madras, dyne og pude hjemmefra. Alle ligger ned og er stille. Nogle falder i søvn og andre ikke. Vi fordøjer indtryk, mærker os selv og vores krop og samler nye kræfter.

De der falder i søvn, lader vi sove til de selv vågner, medmindre andet er aftalt til en søvnsamtale med jer forældre.

Farvel til bleen

- er anderledes i Lillely end mange andre steder, da man ikke kan starte i børnehaven med ble på. Vi har ikke pusleborde i skoven og vi mener, at det i høj grad gavner barnets selvværd at blive renlig inden det er tre år.

Og med den rette tilgang kan det som regel lykkes uden store sværds slag.

Engangsbleerne er i dag så effektive, at barnet ikke kan mærke at det er vådt mellem benene.

Alle børn over halvandet år har hver dag en hyggestund på potten, hvor vi laver fingerlege, synger sange eller kigger i en Pixibog. Nogle tisser og nogle gør ikke – det er ikke så vigtigt. Det skal bare være en god og tryk oplevelse for barnet at sidde på potten.

I Kina bliver børn renlige når de er 7- 9 måneder gamle, og i Polen lige på den anden side af Østersøen inden de er et år. Det er altså kulturelt betinget, hvornår børn bliver renlige og ikke biologisk.

Børn er fra helt små fuldt ud i stand til at holde sig og mærke deres krop, men som med så meget andet, gør de som vi forventer og hvad vi

præsenterer dem for. Det er ikke barnets ansvar at blive renlig, det er de voksnes ansvar at lære dem det. De fleste børn i Lillelys vuggestue er renlige, når de er omkring to år og nogle tidligere.

Nogle børn udviser selv interesse for toilettet og hvad der sker i deres krop, andre børn gør ikke. Fra barnet er halvandet til to år er det oftest nemmere at hjælpe dem renlige end når de er tæt på tre år og mere bevidste.

Det er de voksnes ansvar at lære dem det, og som med alle læreprocesser vil der undervejs være uheld. Våde bukser er ikke et nederlag, men et skridt nærmere på vejen mod målet og barnet skal ALTID mødes af, at det er helt okay med våde bukser og så øver vi os bare næste gang. MASSER af ros, jubel og glade smil når der kommer noget i toilettet.

Det er altid nemmest at øve renlighed om sommeren. Man sparer virkelig mange tøjvaske af flyverdragter ;-)

Man kan opmuntre barnets lyst til processen på mange måder. For eksempel tage dem med ud og købe underbukser de synes er fine, fortælle dem at de er store og seje, købe en bog de holder ekstra meget af som man kun kan få læst højt af på toilettet og lignende.

Der er mange forskellige måder at lære barnet at være renlig på. Ved alle metoder vil der være våde bukser, så fyld barnets kurv op med rigeligt ekstra tøj. Måske synes barnet det er svært, og det er helt som det skal være. Vi skal hele børnenes liv støtte dem og hjælpe dem på vej i deres næste udviklingsskridt, og det er okay at de bliver kede af det og synes det er svært. Dag for dag mestrer de det bedre og deres selvværd vokser. De voksne må bare sørge for altid dybt indeni at tro på at barnet kan, så det er de eneste signaler barnet får.

To måder at sige farvel til bleen på

Brat overgang

Man kan tage bleen af fra den ene dag til den anden og aftale med vuggestuen, at den ikke kommer på igen.

Denne metode kan bruges fra barnet er nyfødt til de er skolebørn.

Her vil det højst tage en uge før barnet tager markante skridt i den rigtige retning og begynder selv at sige til, når det skal på toilettet.

Man tager en uge ud af kalenderen og har 100% fokus på barnet og hjælper det på toilettet hver eneste gang, det gør tegn til at skulle på toilettet. Tegnene kan være alt fra at gemme sig bag en dør i hemmelighed til selv at bede om at komme på toilettet.

Tre-fire gange i timen tager man barnet med og sætter på toilettet og ser om der kommer noget. Man kan have en toiletbog barnet elsker eller andet, der gør det ekstra hyggeligt. Det er den voksne der bestemmer at det er toilettid, og den voksne der bestemmer hvornår toilettiden er slut, men der er aldrig krav om at der skal komme noget i toilettet. Det skal være uden pres.

Bleen skal ikke på selvom man skal køre langt eller lignende. Så holder man bare 50 hyggelige tissepauser og ser om der kommer noget. Om natten kan man sagtens få en ble på.

Hvis man ofrer intens opmærksomhed på at hjælpe barnet af med bleen på denne måde, har man et næsten renligt barn efter højst to uger.

Glidende overgang

Man kan langsomt tage bleen af og strække processen over et par måneder eller længere.

Denne metode kan man bruge fra barnet er omkring to år og kan forstå, at når man skal tisse, skal det havne i toilettet. Når man er derhjemme om eftermiddagen eller hvornår man synes det passer ind, tager man bleen af og man opmuntrer barnet til at bruge toilettet eller potten så ofte som muligt. Efterhånden vil barnet højst sandsynligt begynde selv at gå på toilettet og ikke ønske at få ble på igen.

Barnet kan ved denne metode måske blive lidt forvirret omkring hvornår det kan tisse uden at gå på toilettet fordi det har ble på, og hvornår det ikke har. Men det medvirker til at lære at mærke sin krop – kan jeg mærke bleen eller ej.

Overvej hvilken af de to metoder – eller måske en helt tredje - I synes passer bedst til jeres barn og familie, og snak med en pædagog i vuggestuen om hvordan I ønsker, vi griber det an. Spørg os endelig hvis I mangler gode råd og ideer midt i det hele.

Processen med at blive renlig skal senest starte når barnet er to år og fem måneder, så der er god tid at øve sig i inden børnehavestart.

Når et barn bruger sut

Mange børn bruger sut - sutten er deres følgesvend og de elsker den. Andre børn vægrer sig mod at få en sut, den vil de ikke kendes ved. For nogle familier er sutten en redning og det der giver den nødvendige ro for både barn og forældre, og i andre familier er den slet ikke nødvendig. Man skal som forældre gøre sig nogle overvejelser, før barnet begynder at bruge sut og det er også godt at vide, hvad man skal gøre, når det er ved at være tid til at stoppe med sutten.

Hvorfor bruge sut?

Overvej altid hvorfor I vælger at give jeres barn en sut. Når barnet græder, kan det være fristende at give barnet en sut, men prøv i stedet at forstå, hvad barnet fortæller med sin gråd. Når børn græder, vil de sige noget. Gråd er en måde at kommunikere et behov ud, og det er vigtigt ikke bare at lukke munden på barnet med sutten. Så forsvinder lyden, men ikke barnets behov eller følelser.

Hvornår give barnet en sut?

Et lille barn har et medfødt suttebehov. Imens barnet har ligge i livmoderen, har det suttet. Det har suttet på sin tunge og også på sine fingre, og det at sutte virker naturligt beroligende på barnet og samtidig sætter det gang i tarmbevægelserne. Det er vigtigt for små børn at sutte. Som udgangspunkt skal barnets suttebehov dækkes ved bryst eller flaske, og nogle børn behøver ikke andet for at få dækket deres behov. Men andre børn har stor glæde af at sutte og glæde af at få en sut.

Sutregler for vuggestuebørn

Det er en god idé at have små regler omkring brug af sutten - ikke bare til de mindste børn, der ikke skal holdes hen med sutten, når de reelt har brug for mad, men også i forhold til de større børn. Det skal være regler om, hvordan sutten bruges.

Det er vigtigt at brugen af sutten skæres ned, så den kun bruges, når barnet skal sove. Når barnet bliver ked af det, så vis at I forstår hvad det er barnet vil, at I forstår frustrationen og følelserne jeres barn har. Brug alternativer, tilbyd andre ting end sutten.

Sutten bør som udgangspunkt kun bruges, når barnet skal sove. Barnet skal ikke have den i munden i løbet af dagen. Et barn, der ofte har en sut i munden, kan få påvirket sin evne til at regulere sine følelser og sin taleudvikling. Barnet skal lære at overkomme vrede eller ked-af-det-hed uden at blive oralt stimuleret. Barnet bruge mange muskler i munden, kæben, tungen for at holde sutten i munden og det er uhensigtsmæssigt for barnets tale.

Sørg for at sutten har en fast plads. Et fast sted hvor den ligger, når den er rengjort, så den er klar til det er sovetid. Så længe barnet er lille, styrer I forældre, hvornår jeres barn bruger sutten, men når jeres barn bliver ældre og begynder at gå rundt, vil det selv kunne tage sutten, og så er det ekstra vigtigt, at der ikke ligger sutter over hele huset.

Er sutten for meget i barnets mund, er der risiko for at sutten skader barnets tænder. Børn kan få det der kaldes suttebid. Er i tvivl om jeres barn har tendens til dette, så drøft det med tandlægen.

Hvad kan trøste i stedet for sutten?

Er brug af sutten ved at tage overhånd, så prøv at tænke i alternativer til sutten. Det kan være ene rigtig god idé at aflede barnets opmærksomhed og f.eks. hente bamsen i stedet for sutten. Finde en substitut. Ro, trøst, omsorg kan stadig gives ved at tage barnet på skødet, vugge det, holde om det og lade det mærke at du er der.

Har dit barn tydeligt brug for at have noget i munden, så tilbyd barnet lidt frugt eller lignende, som du ved barnet normalt gerne vil spise, og giv så nærhed, lidt historielæsning eller lignende i stedet. Så barnet naturligt trøstes, behovet for trøst anerkendes, uden per automatik at give barnet en sut.

Sutten må ikke blive noget man giver barnet til trøst i stedet for omsorg, for eksempel når man afleverer barnet i Lillely.

Slut med sut

Nogle børn slipper sutten fra den ene dag til den anden. Og for andre er det så kær en ven, at det er meget svært at tage afsked, hvor man må trappe stille og roligt ned.

Det er vigtigt som forælder at huske, at det ikke er synd at tage barnets sut fra det, selv om barnet græder hjerteskræende ved de første putninger uden sut. Det er den bedste omsorg I kan give dem!

Det er altid en god idé at sutten fjernes på et tidspunkt, hvor der ikke sker en masse andre omvæltninger i barnets liv.

Nogle bruger suttetræer - de findes rundt omkring og bliver fyldt med sutter af alle børn i byen. Andre bruger julemanden og sender sutterne til Grønland, hvor nissebørnene kan have glæde af dem. Der er også nogle legetøjsforretninger som tager imod aflagte sutter; hvis man så køber en lille gave til barnet i butikken. For nogle børn fungerer det rigtig godt at lave en sådan byttehandel eller at vide, at sutten nu er hos andre.

For andre børn dur det ikke. De vil ikke forære deres sutter til nogen. De kan have glæde af, at man kort og godt siger det som det er: "Sutterne er blevet gamle og de skal smides ud, de dur ikke mere!" og så er det sådan, det er. Det er ligesom andre ting der går i stykker og som må smides ud. Nogle børn har det rigtig godt med at være med i denne proces, de vil gerne selv være med til at smide deres sutter ud.

Ofte går det fint om dagen, men når man så nærmer sig sengetid, så savner de naturligt deres sut.

Her er det vigtigt at holde fast i at "sutterne er smidt ud, det er slut med sut". Det er stadig hyggeligt og dejligt at komme i seng, der puttes med bamse, I er der stadigvæk, læser godnathistorie osv. Det hele er som det plejer, der er bare ikke nogen sut.

Det er en god idé også at læse bøger om at skulle af med sin sut. Det kan hjælpe at læse om andre.

Forældrenes rolle i...

Sprogstimulering af 0-6-årige

Den vigtigste periode i barnets sproglige udvikling er perioden fra 0-6 år.

Her er det meget vigtigt, at I som forældre tager aktivt og bevidst del i barnets sproglige udvikling. Barnet får udbytte af det her og nu samt på sigt i forhold til at lære at læse og skrive. Barnet bruger desuden sproget som tilgang til megen anden læring og som afgørende udgangspunkt til at danne relationer med andre børn og voksne. Børn der har det svært sprogligt, har det ofte også svært socialt.

For at fremme dit barns sprogudvikling kan du:

- Bringe sproget tæt på hverdagen; tal om det, når I dækker bord, rydder op, vasker bil eller handler. Rutinesituationer er trygge og forudsigelige for barnet – dette giver barnet ressourcer til at lære nyt. Sæt ord på verden!
- Undlad at rette på barnet – gentag hellere sætningen korrekt. Anerkend, at barnet bruger sproget.
- Begynd at læse for barnet senest når det er 12 måneder. Indtil da skal barnet have adgang til bøger. Undersøgelser viser, at børn der ofte har fået læst højt, klarer sig bedre i skolen.
- Tale med det lidt større barn om det der sker nu, det der er sket, og det der skal ske.
- "Bade" barnet i sprog. Fortæl, hvad du gør, når du er sammen med barnet; "Nu lyner jeg din jakke. Kom først med det ene ben og så det andet ben. Vil du have mælk i glasset?" Osv. osv. Børn, der møder mange ord, lærer mange ord.
- Tale normalt og i rigtige sætninger med barnet – brug ikke babysprog. Brug jeg/mig, når du kommunikerer med barnet. Sig ikke "fut-tog" og "vov-hund". Sig i stedet "Det er en hund, og den siger vov". Det tager længere tid for barnet at omlære, end at lære nyt.
- Tale og lytte på skift, så dit barn øver dialog. Dette helt fra 9 måneders alderen, hvor barnet peger, og forælderen sætter ord på.
- Lege med sproget og bruge sproget; Syng med barnet, sig rim og remser; leg med vrøvleord, fortæl historier; tal om lydene i ordene, leg med rimord og leg med modsatte ord.
- Opfordre barnet til at "læse og skrive selv". At børn leger og eksperimenterer med at skrive og læse har stor betydning for deres senere skrive- og læseudvikling.
- Kigge på og tale med barnet om tal og bogstaver. Alle børn er i dag omgivet af tal og skriftsprog – i bøger, på tv, på skilte, på computeren, i

reklamer osv. osv. Brug tid sammen med barnet på at kigge på og tale om tal og bogstavers udseende og lyde.

- Lade dit barn svare selv, når andre henvender sig til det.
- Være nærværende i kontakten med barnet.
- Stille åbne spørgsmål, når du taler med barnet. Forsøg at undgå spørgsmål, der kan besvares med ja eller nej. Indled i stedet med hv-ord – det inviterer barnet til at komme sprogligt "på banen".
- Være opmærksom på barnets bidrag i samtalen og lad disse få reel indflydelse på kommunikationen. Det er vigtigt at svare, gentage og udvide barnets sætninger og ordforråd. Tilegnelsen af sprog sker igennem anvendelsen af sprog.
- Være bevidst om, at I som forældre har afgørende betydning for jeres barns sproglige udvikling. I er suverænt de vigtigste i forhold til jeres barns sprog og sprogtilegnelse.

Har dit barn udtalevanskeligheder eller bruger dit barn lang tid på at tilegne sig sprog, så vær ekstra opmærksom på egen udtale og tal i et tempo, der matcher barnets kompetenceniveau.

Vær derudover opmærksom på, at fx et fjernsyn, der er tændt, en radio eller et anlæg, der spiller musik, kan være forstyrrende elementer i barnets sprogtilegnelse. Et barn, der har haft øre- eller mellemøreproblemer, vil ofte være lidt langsommere i sprogtilegnelsen.

Forældres rolle i barnets motoriske udvikling

Hvordan udvikler et barn sig motorisk mellem to og fem år?

Selvom børn mellem to og fem år både har lært at sidde, kravle og gå, har de stadig brug for fortsat at blive dygtigere til at bruge deres krop, og de har brug for jer forældres hjælp, fokus og viden om deres motoriske udvikling.

Vent ikke på at udviklingen kommer af sig selv, men hold skarpt øje med om barnet kan det, de fleste andre børn på samme alder kan, og snak med os i Lillely, hvis I ser noget, der bekymrer jer.

Man kan løbende tjekke om ens barn er motorisk alderssvarende på mange måder og nedenstående er et godt udgangspunkt.

Derudover skal man fra barnet er nyfødt kunne holde dem i benene så deres hoved hænger nedad uden at barnet synes det er ubehageligt. Hvis barnet viser ubehag ved dette, skal I tumle noget mere og lege vilde lege hvor I bevæger jer hurtigt, op, ned, og drejer rundt så barnet bliver tryk i sin krop.

Kolbøtter er fantastisk til både børn og voksne!

Børn i alle aldre skal kunne krybe mindst tre meter fremad på gulvet uden at komme op på albuer og knæ som når man kravler.

Der er fem vigtige motorisk egenskaber, dit barn skal udvikle i årene mellem to og fem:

1 Løb

Det 2-årige barn løber stift på flad fod og med stor afstand mellem fødderne. Efterhånden som balancen bliver bedre, behøver barnet ikke så stor understøttelsesflade, benene samles og armene kommer ind til kroppen. Ledbevægelserne bliver mere fleksible, og der kommer afvikling over foden, rotation i rygsøjlen og dermed sving på armene. Til sidst kommer svævet, hvor der er fremdrift i kroppen og begge ben slipper underlaget på samme tid, dette sker omkring 4-årsalderen.

2 Hop

Det lille barn starter med at hoppe uden at lette fra underlaget – bøjer i benene, vugger op og ned, tager et skridt ud over kanten, og lander på stive ben med et bump – om og om igen og igen. Der er ingen vej udenom. Vi kan ikke lære motorikken for barnet, det er nødt til selv at få erfaringerne.

Vi kan gøre det nemt for barnet ved at lægge en lille madras eller pude på gulvet, og ved at tage os tid ved en lille forhøjning på vejen hjem, som det kan hoppe ned fra mange gange i træk. Når det så har lært at lette, begynder det at hoppe fremad i galop, med samlede ben og sidelæns og pludselig kan det hinke. Dette sker omkring 4-5-års alderen.

Hinke kræver en del stabilitet omkring hoften og i benene, og det kræver en del balance. Gadedrengehoppet er krydsmønster i en avanceret udgave. Barnet begynder at øve sig på det i 5-års alderen og skal gerne kunne det, inden det starter i skolen.

3 Spille bold (gribe og kaste)

Bolde har en magnetisk tiltrækningskraft på de fleste børn.

Børn omkring tre år griber en stor bold ind mod kroppen med armene og spredte fingre. Til den lille bold holder de hænderne passivt frem som en lille skål og fanger den, når den kommer lige til hænderne. Efterhånden som de bliver mere erfarne, flytter de hænderne efter, hvor bolden kommer og griber også den store bold udelukkende med hænderne.

Giv barnet en god fidus: Se på bolden, så kan du gribe den!
Hvis barnet drejer hovedet eller blinker med øjnene, når bolden kastes hen til det, er det fordi, det har svært ved at bedømme boldens fart og afstand. Det kan hjælpe, at bolden kastes ned i jorden, så barnet også får et auditivt stimuli – lyden – inden bolden når hen til det. Derudover kan I sætte jer ned på gulvet og trille bold i stedet for at kaste. Her er det lettere at øve afstandsbedømmelsen.
Det 2-årige barn løber ind i bolden, når det vil sparke til den. Efterhånden kan det stå og holde balancen på det ene ben et øjeblik, mens det sparker til bolden, og som 5-årig er der god kraft på sparket.

4 Finmotorik

Køkkenet er en fantastisk arena til finmotorisk udfoldelse for små børn. Så snart barnet kan holde på en kniv, kan det være med til at skære agurken ud til aftensmaden. Guleroden kan både rives og skæres. Smøre brød og hælde mælk op kan øves hver dag. Sætte i opvaskemaskinen og tage ud. Gøre kluden våd og vride den, før bordet tørres af – mulighederne er mange. Og ja, det tager tid at have små børn med i køkkenet, men den tid er givet godt ud. Udover finmotorikken lærer barnet at være opmærksomt. Opmærksomhed er ikke en medfødt færdighed – det skal læres, og det læres i samspil med et andet menneske – én til én.

5 Fra løbecykel til cykel

Løbecyklen er smal og med to hjul og håndbremse. Den inviterer til at bevæge benene skiftevis, hvilket er særligt fint for krydsmønsteret samtidig med at barnet kan køre hurtigt og udfordre balancen. Den er en god forløber for den tohjulede cykel. Støttehjulene på cyklen kan løftes en smule efterhånden, som barnet får bedre balance og kontrol. Til sidst cykler det uden at hjulene rører jorden – og de kan fjernes helt.

Hvordan styrker et barn mellem to og fem år motorikken?

Det er nu krydsmønsteret skal integreres fuldt i kroppen, og det er nu det er lettest. Derfor skal børn mellem to og fem år fortsat kravle og rulle rundt på gulvet. Det er ikke særlig motiverende for en 7-årig at skulle lave krydsøvelser, fordi det er svært at koordinere arme og ben på cyklen. Derfor er krydsmønsteret så vigtigt at få grundlagt tidligt, så barnet ikke får problemet senere med nye, motoriske udfordringer.

Krydsmønsteret styrkes også, når barnet klatrer op og ned. Derfor skal der være noget at klatre og kravle på – sofa, stole, borde, senge og gerne en ribbe med en madras foran. Tripp-trapp-stolen er ypperlig at øve sig på, så væk med bøjlens og lad barnet klare det selv, så snart interessen for det er til stede.

Hvordan styrker man barnets balance?

Det er lettere at bevæge sig hurtigt end langsomt. Derfor bevæger børn sig hurtigt, når de er ved at lære noget nyt, som kræver, at de holder balancen. Jo bedre de bliver, jo langsommere kan de gøre det – for eksempel at gå på line på sandkassekanten.

Balancen er et samspil mellem vestibulærsansen, taktilsansen, den kinæstetiske sans og synet. Balancen stimuleres derfor, når barnet gynger, snurrer, løber og rutsjer. En svingtur, at blive kastet op i luften eller at hoppe i trampolin stimulerer og styrker også balancen.

Derfor er den daglige gyngetur vital for barnets balance. At ligge på maven på en kontorstol og dreje rundt – den ene og den anden vej, hoppe i sofaen, løbe frem og tilbage, pludseligt standse og skifte retning – det er også balancetræning.

Og hjælp så barnet til at mærke, hvordan det føles, når det har balancen – få det til at stå stille og mærke, at NU har det balancen.

Svifter balancen, er det svært at stå stille, sidde stille og bevæge sig langsomt. Jo mere energi barnet bruger på at holde balancen, jo mindre energi er der til at vente i en kø, høre historien, der bliver fortalt, ramme rigtigt med perlen på perlepladen eller få foden ned i støvlen.

Hvis dit barn for det meste bevæger sig hurtigt og rigtig meget, er det en god idé at se på, hvor god balancen egentlig er, når barnet er i ro eller bevæger sig langsomt.

Hvordan motiverer man barnets til motorisk udfoldelse?

Du motiverer dit barn ved at støtte det i at bevæge sig. Dernæst elsker børn at blive set. "Se" er et af de hyppigste udbrud fra børn mellem to og fem år.

"Se, jeg kan hoppe, jeg kan cykle, jeg kan klatre, jeg kan stå på ét ben, jeg kan tegne en kat, jeg kan!"

Børnene måler sig på, hvad de kan motorisk, og de vil så gerne, at vi ser, hvad de kan. Når vi svarer: Ja, du er vel nok dygtig - ser børnene ofte forvirrede ud. De be'r ikke om at blive vurderet på deres præstation – blot set. Et svar som: Ja! Du er klatret op i træet, det ser sjovt ud! Inspirerer dem til at klatre videre.

Hvad gør man, hvis barnet ikke udvikler sig motorisk?

Børn gør det, der er lettest. Når dit barn bevæger sig på en måde, du synes, er uhensigtsmæssig, skal du prøve at se på, hvorfor det er lettest for dit barn at gøre, som det gør.

Er det en smartere måde, eller er det balancen der driller? Er det stabiliteten? Har du hjulpet barnet så meget, at det ikke har gjort sig sine egne erfaringer? – eller er det noget helt andet.

Spørg en børnefysioterapeut, hvis du er i tvivl – og tænk, at hvis barnet havde kunnet, ville det have gjort det "rigtigt".

Vent ikke på, at det nok kommer af sig selv!

Kære forældre

Dette er en bog om stort og småt i Lillely, om alt lige fra de pædagogiske tanker, fællesskabets rammer og praktiske informationer.

Vi håber I får stor fornøjelse af den.

Hilsen alle os voksne i Lillely og forældrebestyrelsen

